46ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 584 Հ. ՊՈԼԻՍ — ՄԱՐՏ 24/6 ԱՊՐԻԼ 1903 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 1321 ՄՈՒՇԱՐՐԷՄ 8 — 24 ՄԱՐՏ 1319

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթիոյ Մեծ փողոց, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ կը չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԲԵՐԻՆ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یوی وسیاسی غزتهدر
صاحب امتیازی : اوحانس فرید
اداره‌خانه‌سی : باب عالی جادهسنده نومرو ۳۸

ԳԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ցարեկան Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար 90 գր. 50 գր.
Գաւառներու համար 108 » 60 »
Դրսաստխմանի համար 25 ֆր. 13 ֆ.
ՑԱՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 գրուշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՒՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

1903 ՏԱՐԻԻ

Ս. ՓՐԿՉԻ ԸՆԴՀԱՆՐԱԿ ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ

1900 Թուականէն ի վեր Ազգ. հիւանդանոցին ընդարձակ օրացոյցը հինգնդին բարեփոխուած վիճակի մէջ կը ներկայանայ հասարակութեան։

Հիւանդանոցի պատուական հոգաբարձութեան յիշատակելի նորութիւններուն գլուխը պէտք է դասուի ընդարձակ օրացոյցի խմբագրութեան մասին ըրած հոգը։

Առաջ չէ թէ մինակ կ'օգտուի Ազգին ասոնը հապա հասարակութենէն դուրս են որ կ'օգտուին մասնաւորապէս։ Վիճակագրական գիտելիքներու մասին մեր մէջ ո՛ր է իցէ նշոյլ հեղինակութիւն փնտռել կարելի չէր, ուստի եւ չնորհապարտ պիտի մնանք այս մասին ալ Ազգին տան հոգը տանձնող պատուական Հաշտարարութեան։

Կը բաղձանք որ գործը այնքան յառաջանայ և այնքան կատարելագործուի որ դառնայ և ըլլայ մեր չբոլշանակին համար տեսակ մը Կոդայի տարեցոյց։

Թարգմանիչներն Ս. Պատրիարք Հօր հովանաւորութիւնը Ընդ. օրացոյցի խմբագրութեան գործին՝ ամէն կերպ երաշխաւորութիւն մ'է գործին յառաջդիմութեանը և կը յուսանք որ առաջիկայ տարին չատ աւելի կատարեալ գործ մը դուրս պիտի գայ։

Զարմացանք նկարագրելով թէ Պրուսայի թեմէն վերադարձուցած են Ընդ. օրացոյցները վասն զի անոր մէջ նշանակուած չեն եղեր Բաղդէսի Ժողովի նոր ժողովականները։

Դիտողութիւններ ուղղելու այդ նորօրինակ ձեւը անիմանալի է արդարեւ երբ բուն իսկ օրացոյցի յառաջաբանին մէջ յորդոր կը կարդացուի գիտցողներուն ու ձեռնհասներուն որպէս զի իրենց նկատողութիւնները ներկայացնեն։

Ամերիկայէն Պոլսական Թերթի մը ուղղուած նամակ մը կը տեղեկանանք թէ, չատ օրացոյցներ անվաճառելի կը մնան վասն զի Հայ գաղթականներ ցուրտ կը վերաբերուին դէպ ի օրացոյցները և մանաւանդ կ'ըսէ նամակագիրը «այս տարուան ընդարձակ օրացոյցը 1902 տարիին բաղդատմամբ սքսկար կը մնայ։»

Այս կարգի հրապարակային դիտողութիւններէ վերջ քանի մը դիտողութիւններ հ.ապարտակելու հարկ տեսանք յուսալով որ քննադատներու անխարդախ դիտողութիւնները կը ստանան իրենց պատասխանները և մանաւանդ Ընդ. օրացոյցի պարբերութեան հոգը ըստանձնող մասնախուսքը առիթ կ'ունենայ անդրադառնալու կատարելագործելիք կէտերու մասին։

* * *

Թուականը նախ 1903 ի օրացոյցին հերուանէն ունեցած առաւելութիւնները և ապա անցնինք քննադատելի ընդհանուր և մասնաւոր կէտերուն։

Ա. Գնահատելի կարեւոր ցուցակը, որ կ'աւելնայ օրացոյցին մէջ այս տարի, է աշխարհի Վեհապետներուն Ծննդեան և Գահակալութեան Թուականները երկու էջերու մէջ ամփոփելով զատ ներկայացնող ցուցակը։

Բ. Գնահատելի է բոլոր աշխարհի ազգերու վրայ աւելի կոկիկ տեղեկութիւն տուող հատուածը։

Գ. Աղուոր նորութիւն մ'է հինգ անցած ու հինգ գալիք տարիներու համառօտ օրացոյցը որուն մէջ կը տեսնուին տարիին գլխաւոր օրերը։

Դ. Գնահատելի է նշանաւոր Թուականներու մէջ կատարուած օրագրութիւնը, որով Վիշնուի Գանգէսի վրայ մարդեղանալու առասպելը կը դադրինք վաւերական նկատելէ։

Ե. Գնահատելի է այլուբենական սիրուն ցանկ մը, որ աւելցած է «Թուականներ» գլխուն վերջը և որ մեծ գիւրութիւններ կ'ընձեռէ ընթերցողին։

Զ. Շատ գեղեցիկ կերպով պատրաստուած է աշխարհի բոլոր տէրութեանց ընտիր մէկ վիճակագրութիւնը, որուն մէջ նշանակուած են տէրութեանց բնակիչներու թիւը, երկիրներուն տարածութիւնը, տարեկան Ալեւմուտքը, գաղթականութիւնները. արտածութիւններու և ներածութիւններու գումարը, հեռագիրը, երկաթուղին, հեռաձայնը և այլն և այլն։ Յարդ հրատարակուած աշխարհագրութիւններէն և ո՛չ մին կրնայ բաղդատուիլ այս գեղեցիկ վիճակագրութեան հետ և կը թելադրեմ բոլոր դասախօսները, որպէս զի առնեն Օրացոյցը և իրենց դասագիրքերը սրբագրեն ըստ այնմ։

Է. Այժէնէն պատուական մասը որ այս տարուան օրացոյցին մասնաւոր առաւելութիւնը կը կազմէ Օսմանեան Կայսրութեան վրայ գրուած ընդարձակ և յոյժ մանրամասն վիճակագրութիւնն է։ Հոն կը տեսնուին աշխարհի մէջ տեղութիւններու նման տրուած ընդհ. տեղեկութիւններէ դուրս բոլոր Կայսրական նահանգներու առանձին առանձին տարածութիւնները, բնակիչները, սանճագները, գազանները և նոյն իսկ գիւղերը։

Պատուարժան դասախօսներու համար ինչ պատուական առիթ ունենալ այնքա՛ն դիւրագնի, այսչա՛փ բազմազան տեղեկութիւններ։ Մեր խօսքը ուղղուած կ'ըլլայ անշուշտ ա՛յն դասախօսներու հասցէին, որոնք կ'աշխատին իրենք զիրենք յառաջացնելու և ստացած տեղեկութիւններնուն գումարը սրբագրելու՝ օրըստօրէ տեղի գտած յառաջադէմ նորութիւններով կա՛մ աւելցնելու իրենց հմտութեանց քանակը։ Լճացածներու հետ գործ չունինք։

Ը. Կ. Պոլսի Թաղօրէից մասին տեղեկութիւնները աւելի ընդլայնուած են ինչ որ առաւելութիւն մ'է։

Թ. Թուրքիոյ առաջնորդական վիճակներու մասին գտնուած տեղեկութիւնները շատ ճոխացած ձեւով հրատարակուած են այս տարի. քանի որ օրացոյցը կը պարունակէ բոլոր Թեմերու գիւղերը իրենց եկեղեցիներովը։

Նշանակուած են այն գիւղերը ուր Պատրիարքարանը վարժարաններուն նպաստ կուտայ։

Ժ. Գնահատելի է Ն. Ս. Օծութիւն Կիլիկիոյ Նորընտիր Հայրապետին Պատկերին դրուելիքը։

ԺԱ. Գործի մարդոց համար Թուրքիոյ երկրին մէջ ասնավաճառ ունեցող քաղաքներուն ցանկը և ասնավաճառի օրէնքն տեղեկութիւնը և ամսաթիւը նշանակուած է։

ԺԲ. Հայ բժիշկներու սովորական ցուցակին մէջ նորութիւն մ'է իւրաքանչիւրին ո՛ր համալսարանէ վկայուած ըլլալու պարագային աւելցուիլը։

ԺԳ. Գնահատելի է առաջին անգամ հրատարակուիլը Հայ ճարտարապետներու, ճարտարապետներու, փորագրիչներու, Ֆոտոգրիչներու երաժշտագէտներու ցանկին։

ԺԴ. Նշանակուած են բոլոր ուսուցիչները, իրենց Ուսումնական Որակներէն վկայուած տարեթուով։

ԺԵ. Վերջաբանին մէջ աւելցուած է վրիպակներու և փոփոխութեանց գլուխ մը։

Գործի մարդոց վերաբերեալ դրամատուններու, Օսմ. Կայս. Պանքային, Թղթատարութիւնը, քարտի, երկաթուղիի, սակագնի, բոլոր աշխարհի դրամներուն, չափերուն և կշիռներուն վրայ մանրամասն տեղեկութիւններ իրենց կարգին դրուած են հոն։

ՎԱՐԴԱՆ ՔՀ. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ
(Քննադատեալի կէտերը վաղը)

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Կը լսեմ թէ եւրոպական գործարանները ներկայացնող այն մասնախուսքը, որ կազմուած էր մեր Պոլսոյ հրապարակի անանկութեանց դէմ իրենց իրաւունքները պաշտպանելու, գործնական արդեան մը չէ յանգած։ Այդ մասնախուսքը չատ աւելի գնահատելի ծառայութիւն մը կը մատուցանէ հրապարակին, եթէ բնիկ վաճառականներու քանիներ ըլլալէ առաջ իր գործաբերներուն ոճիրներու ընթացքը ուղղութեան և չափաւորութեան սահմանին մէջ պահէ. որոնց հակավաճառականական գործառնութենէն սկիզբ առած է մեր առեւտրական հրապարակի վատթարացումը։ Շատ կարուկ դարման մը կայ, զոր մտքերնուն բնաւ չեն անցներ, այն է դադրեցնել իրենց գործառնութիւնները (կամ ըսեմ գոնէ ապառիկ գործառնութիւնները) հրապարակին հետ, որ չատ աւելի շնորհակալ պիտի ըլլայ տասը համար։ Այդ ամէնքները թող չի վախնան թէ տասով մեր անձնականութիւնը վիրաւորած կ'ըլլան, ոչ, գոնէ մեր շահերը վիրաւորելէ փրկած կ'ըլլան։

Այդ ժամանակամէջին մէջ եթէ կայ պատուիրակ մը որ ամէնէն նուազ, նոյն իսկ բնաւ գանգատելու չէ, այդ ալ անգլիականն է. վասն զի Անգլիա՝ հակառակ այն իրողութեան թէ Թուրքիոյ հետ ամէնէն հին և շատ գործ ընողն է թէ ներածման և թէ արտածման, ամէնէն քիչ վնասուողն է։ Անգլ. գործարաններ ոսկի մը իսկ չեն վնասած վերջի Հայ մեծ անանկութիւններէ ի Պոլիս։ Ինչպէս ըսի. Անգլիա մեր բերքերուն ամէնէն հին յաճախորդն է և մեր ներածմանց ալ ամէնէն հին արտադրիչը, բայց ուրիշ ճարտարագործ երկիրներու կրած վնասին մէկ տասներորդն իսկ չէ կրած։ Ինչէն է այդ։ Ահա այդ փինչո՛ւին մէջ պիտի գտնայ մասնախուսքն ալ իր փնտռած հարցին լուծումը։ Ուրիշ անգամ թերեւս առիթ ունենամ քննել այդ։ այսինքն անգլ. և ոչ անգլիական առեւտրական սիստեմները։

Աւելորդ է կրկնել թէ մեզ պոլսահայոց համար աւելի կենսական խնդիր չը կայ քան առեւտրականը, վասն զի առհասարակ ասով է որ կ'ապրինք։

Մեր ազգ հարիւրին 90ին կը վիճակի առեւտուրը։ ըլլայ իբր վաճառական կամ խանութպան, գրագիր կամ միջնորդ, ծախող կամ գնող։ Վերջապէս առեւտուրի մէկ հիւղն է, որ պէտք են ընդգրկեն անոնք, իսկ մնացած 10ը, որ պիտի մանեն տարբեր ասպարէզներ, ինչպէս բժշկական, փաստաբանական, ուսուցչական և կամ ուրիշ հիւղ մը, կ'ըսեմ թէ անոնց ալ բարօրութիւնը մեծ չափով կախում պիտի ունենայ այն 90ին յաջողութենէն։ Ուրեմն չենք կրնար իրաւամբ ըսել թէ Պոլսահայոց համար արտաքոյ վաճառականութեան չիք փրկութիւն։

Հակառակ խնդրոյն այսքան էականութեան, իր կարեւորութեան համամասական ուշադրութիւնը և հոգ չենք ըրած, և նոյն իսկ այս վերջի տարիներս թոյլ տուած ենք որ այդ առեւտուրի ասպարէզը քառասական ձեւ մը առնայ, ուր ապրուստի պայքարվարելը աւելի և աւելի կը դժուարանայ և ուր պարկեշտութիւնը մտնդի մէջ է։ Աղբիւր մը որմէ ամէնքս ալ սոսկալ ենք խմել, չատ վազէ թէ քիչ, պէտք է միշտ մաքուր վազէ։ Առեւտուրի տագնապը տարուէ տարի դադրած են, մեր գործերն են որ այսպէս ըրած են։ Ինչ հակասութիւն է մէկ կողմէն գանգատիլ առուտուր չը կայ ըսելով, և միւս կողմէ քննթել եղծանել ինչ որ աւելի ևս տրժան էր և պէտք էր պահել իբր թումբ այդ գանգատանաց դէմ։

Գործը միշտ գործ մնացած է, ըսպառումը չէ թէ միայն կանգ առած չէ այլ և աւելցած է։ երկրին առեւտրական շարժումը այժմ երկնապարիկն է քան ինչ որ էր 30 տարի առաջ. տեսէք օտար վաճառականաց տունները որոնք տարուէ տարի աւելնալու վրայ են, վասն զի շնու աղբիւր մը գտած են Պոլսոյ մէջ։ Ուշադրութեան առէք թէ հիմա մեր ժողովուրդը չատ աւելի լաւ կը հագուի, չատ աւելի լաւ կ'ուտէ զբօսանքի չատ աւելի կը խարճէ, մէկ խօսքով չատ աւելի կը ծախսէ քան 30 տարի առաջ։ Ասոնք գործ չկայ չեն նշանակեր, և կամ անոր հետ չեն համեմատիր. որո՞ւ է յանցանքը, եթէ վաճառականները անհամերաշխաբար իրարու ընթացք կը կարեն. իրարու չան կը փճացնեն, իրարմէ խիթալով կ'ապարեն զիրար կանոնել անկանոնութիւններուն մէջ։ Որո՞ւ է յանցանքը երբ վաճառականը թուարանական հաշիւէն խատրելով, ոսկին տարապայման աւելի սակով կ'ընդունի իր յաճախորդին սիրման տակ, որ տեսնելով թէ իր խօսքը կրնայ կոր անցընել աւելի և աւելի պահանջկոտ կը դառնայ, կամ երբ նորանոր վարկ կուտայ անակ անանկներու, որոնք իր դրացին դրամը կերած են, և ատով քաջալերած կ'ըլլայ խարդախութիւնը. և կամ ո՞րու է յանցանքը երբ վաճառականը իր կարողութենէն վեր անհաշիւ կերպով ապրանքներու մէջ կը մտնէ, զոր ծախելու համար յեսոյ մեծ զոհողութիւններ ընել կը տարպուի։

Մեր Առեւտրական Սենեակը պէտք է որ նկատողութեան առնէ այս խնդիրները. մեր հիները համերաշխութիւնը և կանոնաւորութիւնը պահած էին իրենց արհեստապետական ժողովներու միջոցաւ, որոնք կարեւորութենէ ինկան, քանի որ մեր մէջ ալ հաստատուեցաւ Առեւտրական Սենեկի դրութիւնը, բայց այդ սենեակները հին դրութենէն աւելի հոգածու ըլլալու են հրապարակի չահերուն։ Ատոր մինակ գործը եղած է անդամներուն բժշկորդագրութիւնը ժողուել և պէտք եղած ատեն մէկ քանի օրինական ձեւակերպութիւններ ընել։ Վաճառականներն ալ ատով գոհ եղած՝ աւելի բան մը պահանջած կամ կարեւոր կէտեր սենեկին ուշադրութեան յանձնած չունին։ Առեւտրական Սենեակները այ՛նչափ կարեւոր են որ, Պոլիս հաստատուած ամ մը օտարազգի վաճառականներ իսկ իրենց սենեակները զատ զատ կազմած են, որոնք դէպ մէկ գիտցած կերպովնին ջանացին խարդախութիւնները, սնդիսպերներն վեր բարձրացան և ման քառակուսի սենեակէ մը ներս, որ փոքրիկ պատուհան մը ունէր փողոցին վրայ և հազիւ հինգվեց մարդ կրնար պարունակել։

Սենեակին պաստերը ազատած էին ածուխի մուրերէ, ծուխի հեաքերէ, որոնց վրայ հոս հոն կախուած էին քանի մը երեւակայական կոչտ նկարներ, սեսանայ մը որ մեռելի մը հոգին դժոխք կը տանէր. վիշապի պատկեր մը, գանկ մը և ուրիշ առարկաներ, որոնք այցելուին թէ՛ վախ և թէ գարշանք կ'ազդէին։

Պատուհանին առջեւ այծեմորթի մը վրայ ծալապատիկ նստած էր գոնէ՛ Սերոբը, որ 65ը անցուկ ծերունի մ'էր, երկայնհասակ, չկնա՛ ու նիհար. երկար մօրուքը որ տարիներէ ի վեր չլուացուած կը թուէր, ճերմակէ աւելի աղտոտ չէկ գոյնի մը կը զարնէր. խոշոր անգոյն աչխարային աչքեր, որոնք մարած էին գրեթէ, ու սպիտակ թաւ յանքերուն տակ, ծանր ծանր կը բացուէին ու կը գոցուէին։

Պախչէին ձեռքի երկար համրիչը քաշելով հազիւ լսելի ձայնով մը, ներս հրամցուց յաճախորդներն և ինքզինքն ալ գոնէ մարդի ձեւով բաներ մը մրմռալով շրթներովը։ Թոյլ տուաւ որ ներեւոյթը, սնդիսպերներն վեր բարձրացան և ման քառակուսի սենեակէ մը ներս, որ փոքրիկ պատուհան մը ունէր փողոցին վրայ և հազիւ հինգվեց մարդ կրնար պարունակել։

Սենեակին պաստերը ազատած էին ածուխի մուրերէ, ծուխի հեաքերէ, որոնց վրայ հոս հոն կախուած էին քանի մը երեւակայական կոչտ նկարներ, սեսանայ մը որ մեռելի մը հոգին դժոխք կը տանէր. վիշապի պատկեր մը, գանկ մը և ուրիշ առարկաներ, որոնք այցելուին թէ՛ վախ և թէ գարշանք կ'ազդէին։

Պատուհանին առջեւ այծեմորթի մը վրայ ծալապատիկ նստած էր գոնէ՛ Սերոբը, որ 65ը անցուկ ծերունի մ'էր, երկայնհասակ, չկնա՛ ու նիհար. երկար մօրուքը որ տարիներէ ի վեր չլուացուած կը թուէր, ճերմակէ աւելի աղտոտ չէկ գոյնի մը կը զարնէր. խոշոր անգոյն աչխարային աչքեր, որոնք մարած էին գրեթէ, ու սպիտակ թաւ յանքերուն տակ, ծանր ծանր կը բացուէին ու կը գոցուէին։

Պախչէին ձեռքի երկար համրիչը քաշելով հազիւ լսելի ձայնով մը, ներս հրամցուց յաճախորդներն և ինքզինքն ալ գոնէ մարդի ձեւով բաներ մը մրմռալով շրթներովը։ Թոյլ տուաւ որ նորեկները մէկ երկու վայրկեան սպասեն։

Պետրոսի կատաղութիւնը ծայր աստիճանի հասած էր, ասանկ ապուշ, յիմար զզուելի տարածի մը չնորհիւ երջանկութեան հասնելէ աւելի կը նախընտրէր դժբաղդ մնալ ու խաղալիկ դառնալ իր բնաւորութեանն ու սկզբունքին հակառակող խարդախութիւնները ձեռք։

Մաքրիկ հանքմ որ մեծ հաւատք մը ունէր պախչէին վրայ, առանց նկատողութեան առնելու Պետրոսի դժգոհանքը,

—Տիրացու Սերոբ, ըսաւ, հրամանքդ անանկը չատ տեղերէ լսած ենք, իշալա՞ ընտոր որ ուրիշներուն երեսը լնդացուցած ես նէ մերինն ալ կը խնդացնես։

Պախչէին չարունակ համրիչը քաշելով ու ինքն իրեն գերմարդկային տարածի մը հանգամանքը տալով.

—Իմ ձառքս ինչ կուգայ, ըսաւ, համեստութեամբ, Աստուած թող խընդացնէ։

—Անոր ինչ խօսք, ամէն բանին գլօխը Աստուած է ամա, մարդս ալ պատճառ ըլլալու է. հիմա հրամանքդ ըսելիքնիս սա է որ, քիչ մը Պետրոսիկս Նայիս տեսնենք, ընտո՞ր է, ինչ պիտոր ըլլայ։

Երիտասարդին արհամարհոտ կացութիւնը քաջալերիչ ապաւորութիւնն չէր ըրած ծերուկին վրայ, որ կը տատամսէր նախատինքի մը ենթարկուելու անազնութենէն վախնալով։ Արդուկողը կրկնեց խնդրանքը և Սերոբ ձեռքը քովի դարակը երկնցնելով կարմիր կաշիով կազմուած հաստ գիրք մը վար առաւ, որուն կողքերը տարիներէ ի վեր տեւական գործածութեան հետեւանքով մաշած, ծիւրած էին։

Պախչէին դանդաղ կերպով բացաւ մատեանն ու մէկ քանի Թուղթ դարձընելէ ետք կանգ առաւ երեսի մը առջեւ, որուն երկու էջերուն վրայ փոքրիկ քառակուսիներ գծուած էին։ Այս քառակուսիները վաթսունի կը հասնէին որոնք ներկուած էին ծիածանի տարբեր գոյներով և իւրաքանչիւրին մէջ կենդանիներու, բոյսերու պատկերներ կը նշմարուէին։ Ներկուած քառակուսիներուն չորս կողմերը մեհենագրերու նման տառեր գծուած էին բոլորովին տարօրինակ ու անընթեռնելի, որոնց վրայ ակնարկ մը նետել բաւական էր, նախապաշարուելով հաւատալու համար Սերոբին գերմարդկային կարողութիւններուն։

Հմայողը երկու վայրկեանի չափ գլուխը կախ մտածելէ ետք, դարուկէն ուրիշ գիրք մ'ալ իջեցուց, որուն մէջ Զինական տառերու նման վերէն վար գրուած տողեր, Թուանշաններ գրուած էին։ Այս երկու գիրքերը քով քովի դրաւ եւ ձեռքը փետուրէ գրիչ մը առնելով, Պետրոսի անունը ու մօրը անունը հարցնելէ ետք սկսաւ տարօրինակ Թուանշաններ, գիրեր գրել ձեռքը բռնած Թուղթի մը վրայ, մերթ ընդ մերթ գիրքերուն մէջ նայելով ու հաշիւներու մէջ խորասուզուելով։

Պետրոս ու մայրագիրը հետաքրքրութեամբ կը հետեւէին Սերոբէի շարժուձեւերուն, որոնք իրենց տարօրինակութեամբ Մոգական գործողութիւններն ու քուրմերուն ճպարարութիւնները կը յիշեցնէին։

Պախչէին պահ մը մտամփոփ հաշուելէ ետք, գլուխը վեր առաւ ու հանդիսաւոր շեշտով մը յայտարարեց թէ, երկու խնդիր կը ներկայանայ առջին, մէկը գործի՝ միւսը սիրոյ, ատոնցմէ որուն համար կուզեն որ նայի։

Այսչափը բաւական էր արդուկողին՝ յաղթանակը տանելու համար, ուստի նշանակելից ակնարկ մը ուղղելէ ետք Պետրոսի, սկսաւ մանրամասն կերպով պատմել թէ, ինչպէս օր տուաւ երիտասարդը Մելինէի և ինչպէս վերջէն դերտանօրէնը ելաւ ու գործը ուրեց։

Սերոբ ուշադրութեամբ մտիկ ըրաւ արդուկողին խօսքերը ու կրկին գրիչը ձեռք առնելով.

—Աղջկան անունը ինչ է, հարցուց

—Մելինէ, պատասխանեց արդուկողը։

Պախչէին քանի մը Թուանշան գրծելէ ետք, Մելինէի մօր անունը հարցուց և տեսնելով որ յաճախորդը չը կրնար պատասխանել՝

—Հոգ չէ, Եւա կըսենք, ըսաւ, մայր ամենայն կենդանեաց, և Թաղուեցաւ իր հաշիւներուն մէջ։

Պետրոս հեռուէն կը դիտեր ծերուկը ու անոր գրչին՝ Թուղթի վրայ հանած ձայնը տարօրինակ զգացումներու կ'ենթարկեր զինք։

Ինքն տակէն կը խնդար միամտութեանը վրայ մայրագիրին որ այնչափ կարեւորութիւն կ'ընծայէր Սերոբէի ըրած ամենարնական յայտնութիւններուն։ Իր տարիքը ունեցող երիտասարդ մը սիրային խնդիր պիտի ունենար բնականաբար զոր կառնելու համար գուշակ ըլլալ անհրաժեշտ չէր։

(Շարունակեմ)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

ՔԱՍԻՄ 99

ԿՆԱՌՈՏ ՀԱՆԳՈՅՑ ՄԸ

ՎԷՊ

Տեղական-ընտանեկան կեանքէ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Հ.

Պետրոս և Մաքրիկ հանքմ հազիւ ներս մտած պախչէին տան դռնէն, սխառի և ճենճի կծու հոտ մը զգուեց անոնց քիթերը, և երիտասարդ, որ արդէն դժգոհանքով ու թերահաւատութեամբ եկած էր, չկրնալով գարշանքը զսպել,

—Ա՜խ ի՛նչ աղտաուութիւն, մուլաց. ատանկ գարշելի մարդ մը եթէ ատանկ մեծ մեծ զօրութիւններ ունի պէտք է որ ամէնէն առաջ իր վրայ փորձէ զայն։

—Երկան մ'ըներ Պետրո՛ս, ըսաւ արդուկողը, ցած ձայնով մը, խօսակիցը փութացնելով։

Վերջապէս առանց նկատի առնելու ման գերեզմանաքոյր հոտն ու անախորժ ներեւոյթը, սնդիսպերներէն վեր բարձրացան և ման քառակուսի սենեակէ մը ներս, որ փոքրիկ պատուհան մը ունէր փողոցին վրայ և հազիւ հինգվեց մարդ կրնար պարունակել։

Սենեակին պաստերը ազատած էին ածուխի մուրերէ, ծուխի հեաքերէ, որոնց վրայ հոս հոն կախուած էին քանի մը երեւակայական կոչտ նկարներ, սեսանայ մը որ մեռելի մը հոգին դժոխք կը տանէր. վիշապի պատկեր մը, գանկ մը և ուրիշ առարկաներ, որոնք այցելուին թէ՛ վախ և թէ գարշանք կ'ազդէին։

Պատուհանին առջեւ այծեմորթի մը վրայ ծալապատիկ նստած էր գոնէ՛ Սերոբը, որ 65ը անցուկ ծերունի մ'էր, երկայնհասակ, չկնա՛ ու նիհար. երկար մօրուքը որ տարիներէ ի վեր չլուացուած կը թուէր, ճերմակէ աւելի աղտոտ չէկ գոյնի մը կը զարնէր. խոշոր անգոյն աչխարային աչքեր, որոնք մարած էին գրեթէ, ու սպիտակ թաւ յանքերուն տակ, ծանր ծանր կը բացուէին ու կը գոցուէին։

Պախչէին ձեռքի երկար համրիչը քաշելով հազիւ լսելի ձայնով մը, ներս հրամցուց յաճախորդներն և ինքզինքն ալ գոնէ մարդի ձեւով բաներ մը մրմռալով շրթներովը։ Թոյլ տուաւ որ

բու դէմ բան մը գտնել, տարբեր բան է գործնական ըլլալը կամ ոչ։ Մեր անկանոն հրապարակին մասին ոմն պիտի մտածէ։

* * *

Ճիշդ է «Մանզումէ»ի տուած լուրը հոլանտական տան մը անանկութեան մասին, որուն համար հրատարակուած էր թէ միայն ուժամեայ վճարքի դադարում մըն է, անգլ. կառավարութեան միջամտութեան հետեւանքով՝ Լոնտոնի քնկերոջ անձնասպանութեան պատճառաւ։ Դժբաղդաբար, մեր առած տեղեկութիւնները չատ զէշ գոյներով կը պատկերացնեն նոյն տան գործերուն վիճակը։ Այս տան անանկութեան հետեւանքով եղած է անձնասպանութիւնը, և ոչ թէ անձնասպանութեան հետեւանքով դադարումը։ Այս տունը չատ հին և պատուաւոր ճանչցուած տուն մըն էր որ 30 տարիէ ի վեր գլխաւորաբար կը գործէր հարաւային Պորսկատանի հետ. գրեթէ 10 տարիէ ի վեր Պոլիս ալ հաստատուած էր, առաւելապէս Թղթի գործառնութիւններու համար, որ գրամական դիւրութիւն մը կ'ընծայէր տունին։ Դժբաղդաբար այդ Թուղթին երեսէն այս անանկութեան բռնուած հայ վաճառականներուն առնելիքն ալ բաւական չնորհքով գումարի մը կը հասնի. նոյնպէս բռնուած են նաեւ հրեայ և ուրիշ վաճառականներ նոյն հրապարակներու հետ գործող։ Խոշոր պահանջներու մէջ կայ քաղաքիս գործարան-վաճառական տան մը առնելիքը 40 հազար ոսկի, որ այդ տան կապուած էր հարաւային Պորսկատանի համար։ Ասանկ հսկայ լայնատարած գործի մը կարգադրութիւնը հաւանականաբար երկար պիտի տեւէ։

Լոնտոն ՏՆՏԵՍ

Տ. Ֆ.—Այս յօդուածը չարուած էր արդէն, երբ հետեւեալը կարդացինք թուք թերթերուն մէջ. — «Պոլսոյ առեւտրական հրապարակին վրայ ժամանակէ մը ի վեր իրարու յաջորդող անանկութիւնները ընդհ. վաճառականութեան վնասելու հանգամանք մը առած ըլլալով, Պոլսոյ Առեւտրական Սենեակը այս ցաւալի վիճակին ազդու և արագ դարման մը տանելու հարկին վրայ հրաւիրած է Առեւտրական և Հանրագուտ չինութեանց պաշտօնատան ուշադրութիւնը։ Առեւտրական Սենեակը իր վերջին նստին մէջ գլխաւորաբար այս խնդրով զբաղեցաւ։»

(Այս մասին տեսէք նաեւ մեր Ներքինիներու բաժինը)

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Նախարարական տագնապը վերջ գտաւ Պուլկարիոյ մէջ. Ֆերտինանտ իշխան Լամատրֆ կոմսին յանձնարարութեան վրայ իրենց պաշտօնին մէջ վերահաստատեց Զանքովէտները, որոնք Ռուսիոյ խաղաղասէր ձգտումներուն միջա հաւատարիմ են։ Հին Դահլիճին բոլոր նախարարները կը պահեն իրենց պաշտօնը, բայց ի Բարիզ զօրավարէն, որուն տեղ կ'անցնի գնդապետ Սավով, որ Բարիզովի չափ հաւատարիմ է մտերիմ է Ֆերտինանտ իշխանին։ Նոր նախարարութիւնը ներկայացաւ Սոպրանիէին, և վարչապետ Մ. Տանէվ կարդաց իշխանին հրովարտակը որով իրենց պաշտօնին մէջ կը վերահաստատէ հրատարեալ նախարարները, և գնդապետ Սավովը կ'անուանէ իբրեւ պատերազմական նախարար։ Նիստը կարճ տեւեց. Սոպրանիէին նախագահը արդիւնց ամէն վիճաբանութիւն, և որոշուեցաւ միայն նստաշրջանը շարունակել մինչեւ Ապրիլ 14։ Պուլկարական «Վէչերնա Բօսդա» թերթը կ'ըսէ թէ Լամատրֆ կոմս ազդարարեց Ֆերտինանտ իշխանին որ Ռուսիա ամէն յարաբերութիւն պիտի խզէ եթէ սոյն խաղաղասէր Զանքովէտներէն տարբեր դահլիճ մը կազմէ, և Ֆերտինանտ իշխան անմնապէս պատասխանատու պիտի համարուի։

*** Դիմէ՛ք թէ Ամերիկացիք ի՛նչ պատճառաւ նեղացած են նորէն Գերմանիոյ դէմ, և հակագերման յայտարարութիւններ կ'ընեն։ — Ամերիկայի մէջ ամէն մարդ իմացեր է որ Վենեցուէլայի մէջ վերջին չփոթութիւնները չծագած, և Անգլիա դեռ Գերմանիոյ հետ չմիացած, Գերմանիա առաջարկեր է Վենեցուէլայի որ իբրեւ ոծխային կայան իրեն (Գերմանիոյ) ապ Մարկոբիդա կղզին, Կուանտայի նաւահանգիստէն քանի մը ոստն հեռի։ Եթէ ժամանակին չմիջամտէր յանկարծ Բարքքոի ամերիկեան հիւպատոս Մր. Պաուզը, գերմանական այդ ծրագիրը հիմակ կատարեալ իրողութիւն մը պիտի ըլլար, և Գերմանիա չատ զօրաւոր նաւային դիրք մը պիտի բռնէր Բարքիպեան ծովուն մէջ։ Կուանտայի նաւահանգիստը բաւական խորունկ և բաւական լայն է ամբողջ գերման նաւատորմիղին կէսը բովանդակելու չափ, և, բաց ասի, այդ նաւահանգիստը չոջապատուած է ցից բլուրներէ, որոնք դիւրաւ կրնան ամրացուիլ՝ գրեթէ անառիկ ըլլալու ասիճան։ Կուանտայէն ուղղակի դէպ ի ներսերը, 24 մղոն երկայնութեամբ, երկաթուղի մը կ'երթայ մինչեւ անապատ ածխանաքերու կեդրոն մը, և փորձ մանագէներու կարիքով, այդ հանքերուն ածուխը անգլիական ամենալաւ ածուխին հետ կրնայ մրցիլ։ Տարակոյս չկայ որ, եթէ Գերմանացիք Մարկորիդա կղզիին տէր ըլլային, քիչ ատենէն պիտի գրաւէին Կուանտայի նաւահանգիստը, պիտի ամրացնէին զայն, ածուխին արտածումը պիտի արգիլէին։ Ամերիկայի կողմէ այս ծրագրին ի դերեւ ելնելը յուսախաբութիւն մը եղաւ Գերմաններուն, և Ամերիկացիներուն զայրոյթն ալ անոնց դէմ գրգռեց։ Վերջին լուրը ա՛յն է թէ Վենեցուէլայի կառավարութիւնը կը պատրաստուի շատ կարեւոր հրատարակութիւն մը ընել Եւրոպայի մէջ, մի առ մի պարզելով Գերմանիոյ արարքը Վենեցուէլայի վերջին դէպքերուն մէջ։

ՆԱԲՈՂԻՒ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ. — Կոմս Ցօն Պիւլով, գերման վարչապետը, այս պահուս Իտալիա կը գտնուի, ինչպէս գրեցինք։ Արդարեւ Ցօն Պիւլով սովորութիւն ունի ամէն տարի քանի մը շաբաթներ անցընելու իր կնոջ հայրենիքին մէջ, և այս անգամ ալ։ վարչապետին զտակական արձակուրդը անտես պիտի անցնէր, եթէ իրմէ քիչ վերը Վիչէնցմ կայսեր ճամբորդութիւնը որոշուած չըլլար դէպ ի Հռոմ։ Ցօն Պիւլով Սորրենդէի գեղեցիկ երկնքին տակ պիտի հանգչի իր աշխատութիւններէն և պիտի պատրաստուի Բայիոդակին ապագայ պայքարներուն։ Բայց, նոյն իսկ երբ պետական մարդիկը կը հանգչին, քաղաքականութիւնը բոլորովին չի կորսնցներ իր իրաւունքը։ Հազիւ թէ երկու օր անցած էր Իտալիա ժամանումին վրայ, ահա հեռագիր մը մեզի կ'իմացնէր թէ ի մօտոյ տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ իր խաղացի պաշտօնակցին Մ. Բրինեդդիի հետ։ Տեսակցութիւնը տեղի ունեցաւ Նաբոլիի չբոլկայքը, ուր գղեակի մը մէջ, զոր Վիքտոր Էմմանուէլ իր նախարարին տրամադրութեան տակ դրած է, Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարը իր պաշտօնութեան վերջին օրերը կ'անցընէ։ Մէկ ժամ տեւող այդ տեսակցութիւնը չատ մտերմական էր, և չատ կարեւոր գործերու վրայ ճառեր են այդ միջոցին։ Երկու Տէրութիւններուն միջեւ ծեծուելիք խնդիրները պակաս չեն, մանաւանդ յորմէեսք Իտալիա Ֆրանսայի մօտեցաւ, և առկախ կը մնան դեռ փչուտ և փափուկ բանակցութիւնները՝ իտալեւ-գերմանական առեւտրական պայմանագրութեան վերաբերեալ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Նոր օրէնք մը կ'արգիլէ Մերակուսականներուն և Երեսփոխաններուն՝ իրենց իրաւ ծերակուսական և երեսփոխան ընդունած սարեթոչակէն զատ ուրիշ թոշակաւոր պաշտօն ընդունիլ պետական ծառայութեան մէջ։ Այս պատճառաւ վարչապետ Մ. Բոնպ, ելմտական նախարար Մ. Ռուվիէ, ներքին գործոց նախարար Մ. Վալդէ և հանրային կրթութեան նախարար Մ. Շոմիէ, որոնք միեւնոյն ատեն Մերակոյսին անդամ են, կը կորսնցնեն 9000 ֆր., և իբրեւ նախարար իրենց սարեթոչակը կ'առնեն միայն, այսինքն 60,000 ֆր. (3000 նաբոլէոն)։ Դրամապէս վնասուած Մերակոյսին միւս անդամներուն մէջ կը գտնուին նաեւ հռչակաւոր տարրաքան և երբեմն արտաքին գործոց նախարար Մ. Պէրթրլօ, որ ուսուցիչ է Քոլէժ տը Ֆրանսի մէջ։ Դիտնակոնը պատասխանելով իրեն եղած հարցումին թէ այդ երկու պաշտօններէն ո՞րը պիտի պահէ, յայտարարեց թէ Քոլէժ տը Ֆրանսը պիտի թողու։ Մ. Էմիլ Ցէշանել եւս Մ. Պերթրլոյի վիճակին է, բայց սակաւին որոշում տուած չէ։

*** Մայրցեղ կաթոլիկ թերթերը գրած էին թէ Մ. Բոնպի Դահլիճին և Նախագահ Լուպէի միջեւ անհամաձայնութիւն ծագած է վանական միաբանութիւններու խնդրին առթիւ, և թէ Մ. Լուպէ ցաւօք սրտի կը ստորագրէ վանքերու փակումը հրամայող վճիռները։ Բայց ասիկա բոլորովին սխալ է, և միտքերը պղտորելու համար միայն Բարիզի հրապարակին վրայ նետուած է, վարչապետ և նախագահը ըստ ամենայնի համաձիր են Վալէէք Ռուսոյի պատրաստած Միաբանութեանց Օրէնքին վրայ։

*** Իգական սեռէ ուսուցիչ միաբանութիւններէն ոմանք հաստատուած են Պելժիոյ մէջ՝ ֆրանսական սահմանագլխին մօտիկը։ Իրենց դպրոցներուն մէջ կը հաւաքեն սահմանագլխի մօտակայ ֆրանսական գիւղերուն արդաքները։ Կ'ըսուի թէ Պելժ կառավարութիւնը դրամական նպաստներ ալ կ'ընէ անոնց։ Երեսփոխան Մ. Բօլ Մէնիէ նամակ մը գրելով Մ. Տէլքասէի կ'իմացնէ թէ այդ միաբանութեանց արարքներուն վրայ հարցում պիտի ընէ Երեսփ. Ժողովին մէջ։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.—Անցեալ Գշ. Բէրէրսպուրգի մէջ տեղի ունեցաւ ֆրանսական Նորընտիր դեսպան Մ. Պոնսարի առաջին մեծ պաշտօնական ընդունելութիւնը, որուն ներկայ էին պետական մեծ անձնաւորութիւնները, և դեսպանական մարմինը, քաղաքային և զինուորական բարձր պաշտօնատարները, և Բէրէրսպուրգի Հայ Լայֆին գլխաւոր ներկայացուցիչները։

ՖԻՆԼԱՆՏԱ.—Զարը պաշտօնակ բրաւ Ֆինլանտայի տասնեւմէկ քաղաքներուն քաղաքապետները, որոնք զանցառու եղած էին ֆիննական նոր զինուորագրութեան օրէնքին գործադրութեան մէջ, առարկելով թէ Ֆինլանտայի շահերուն հակառակ է այն։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՆԵՐԸ.—Բազմաթիւ անգլիացի քաղաքապետներ Ապրիլ 8ին Զուիցերիա պիտի երթան՝ այդ երկին քաղաքապետական ձեռնարկութիւնները ուսումնասիրելու համար։ Հաւանական է որ քաղաքապետները Ֆրանսայի քանի մը քաղաքներն ալ այցելեն։

ԷՏՈՒԱՐԴ Է.Ի ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ.—Էտուարտ Թագաւոր և Բորթուկալի Տօն Քարլոս Թագաւորը մտերիմ բարեկամներ են, և Անգլիոյ վեհապետը փոքրաց անհատապէս փոխադարձ այցելութիւն տալ Բորթուկալի Թագաւորին որ նոյ. ամսուն Անգլիա գացած էր։ Էտուարտ է. այդ թագաւորին ըրած խոստումը հիմա կը կատարէ։ Հետեւաբար այցելութիւնը քաղաքական նպատակ չունի։ Սակայն շատերը կը պնդեն թէ խարտիին տակ օձաձուկ կայ, և այդ օձաձուկն ալ Տէլկոա ծոցին ջուրերուն մէջ պէտք է փնտռել։ Անոնց կարծիքով, արքայական այցելութեան նպատակն է ոսկեզօծել այն դառն դեղահատը՝ զոր Բորթուկէզները պարտաւոր պիտի ըլլան կլլելու, երբ արեւելեան Ափրիկէի իրենց գաղթավայրերը Անգլիոյ յանձնուին օրին մէջ։ Անգլիացի պետական մարդ մը այս առթիւ հետեւեալ յատարարութիւնը ըրած է.—«Հիմակ որ Թրանսվալ և Օրանժ մերն է, Տէլկոա ծոցը այլեւս մեզի համար առաջուան չափ ռազմագիտական կարեւորութիւն չունի։ Իր առեւտրական արժէքն ալ այնքան չի հրապուրեր մեզ, և մեր միակ փափաքը ա՛յն է որ արնաբեռական դիւրութիւններ ունենանք հոն, ինչպէս յարմար մաքսատուրքեր, և մեր վաճառականներուն համար ածան և նպաստաւոր դրանքիթ։ Ունենք և պիտի ունենանք այդ դիւրութիւնները, և առ այժմ գոհ պիտի մնանք այսչափով։ Բնաւ մի՛ հաւատաք Տէլկոա ծոցին Անգլիոյ թողուելուն։»

*** Սպանիոյ կառավարութիւնը «Բէլտես» զրահաւորը Լիզպոն ղրկեց ի պատիւ Էտուարտ Է.ի։ Նոյն մարտանաւը յետոյ Օրան պիտի երթայ ողջունելու Մ. Լուպէն։

*** Զորս զրահաւորներ Մալդայէն ճիպրղարդար գացին մասնակցելու ի պատիւ Էտուարտ Թագաւորին ըլլալիք հանդէսներուն։

ՋՕՐԱՎԱՐ ՄԱՔՍՈՆԱԼՅԻ ԿՏԱԿԸ. —Զօրավար Մաքսոնալ իր բոլոր ունեցածը կտակած է իր այրի կնոջ, և անձնասպանութենէն առաջ կնոջն ալ գրած է այս մասին։ Զօրավարին կտակագիրը այս պահուս կը գտնուի Հնդկասան, Գոմպայ քաղաքը։

*** Կը ծանուցուի թէ պատերազմական նախարարութիւնը առաջարկեց Թնդանօթի տալ մը տալ զօրավարին յուղարկաւորութեան համար, բայց տիկին Մաքսոնալա մերժեց, փափաք յայտնելով որ յուղարկաւորութիւնը բացարձակապէս անպաշտօն ըլլայ։ Նոյն պատճառաւ զօրավարին ընտանիքին անդամները չընդունեցին Սկովմոյ զինուորական հրամատար զօրավար Սըր Արչիպալտ Հընդերի առաջարկը, որով կը փափաքէր ներկայ ըլլալ մեռելական արարողութեան։ Պատերազմական պաշտօնատարները, Բարիզի զինուորական կցորդը և Բարիզի ընդհանուր հիւպատոսը, ինչպէս նաեւ Սկովմական գործոց նախարար Լորտ Պալֆուր և Սկովմոյ դատաւորապետը մեծ յարգանքով վարուեցան տիկին Մաքսոնալի և ընտանիքին անդամներուն հետ, և փափաք յայտնեցին ամէն պարբ ընելու զօրավարին յիշատակին։ Բայց Սկովացիք, որոնք չատ յամառ մարդիկ են, կը պնդեն թէ հանգուցեալին դէմ պատերազմական պաշտօնատան ըրածը չատ անվայել էր, և թէ Բարիզի անգլիական հիւպատոսարանը և դեսպանատունը թերացան իրենց պարտաւորութեան մէջ արարողական պատիւները չտալով իրենց մեծահռչակ հայրենակիցին, յարկելով թէ զօրավարին դէմ եղած ամբաստանութիւնները բոլորովին անհիմն էին, և թէ պատերազմական պաշտօնարանը ուղղակի անձնասպանութեան մղեց զօրավարը՝ պնդելով որ Սէյլան երթայ և զինուորական ատեանին առջեւ դատուի։ Սկովմոյ մէջ հանրային կարծիքը չատ դառնացած է, և եթէ խորհրդարանական ընտրութիւն մը տեղի ունենար այս միջոցիս, կառավարութիւնը պիտի ունենար դժգոհութեան ապացոյցներ։

ՔԱՆՍԱՏ.—Վարչապետ Սըր Ուիլֆրիտ Լօռիէ Քանատայի Խորհրդարանին ներկայացուց օրինագիծ մը, որ կ'առաջարկէ բարեփոխել Քանատայի ընտրական չրջանակները, 1901ի մարդահամարի արդիւնքին համեմատ։ Երեսփոխաններուն թիւը միչտ 214 պիտի ըլլայ։ Օնդարիո գաւառը պիտի ունենայ 86 երեսփոխան, այսինքն վեց պակաս. Քէպէք պիտի ունենայ 65 երեսփոխան։ Նոր Սկովմիա՝ 18, այսինքն երկու պակաս. Նոր Պրիւնսվիք՝ 13, մէկ պակաս. Իշխան Էտուարտ կղզին՝ 4, մէկ պակաս. բրիտանական Քոլոմպիա 7, մէկ աւելի, Մանիդպա՝ 10, երեք աւելի. Հիւսիսարեւմտեան գաւառները՝ 10, վեց աւելի։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՍԵՒ ԼԵՌ.— Նիքոլա Զար Սեւ Լերան իշխանին նուէր ըրաւ արագաձարուած ութ թնդանօթ և ռազմամթերք։ Իշխանին ալ ուղղեց ինքնագիր նամակ մը, որուն մէջ Նիքոլա Բ. կ'ըսէ թէ այս նուէրը ապացոյց մըն է Ռուսիոյ բարեկամութեան և խաղաղասիրութեան Սեւ Լերան համար, որ միչտ խաղաղասէր ընթացք ցոյց տուած է, և գնահատուած է բոլոր Սլաւ ժողովուրդներէն։

ԿԱՐՈԼՈՍ Ե.Ի ԳԱՆՁԸ.—Անցեալ չաթաթ Մէցի մէջ պատմական չատ հետաքրքրաշարժ գիւտ մը եղաւ։ Պատմութեան հմուտ եղողները կը յիշեն անուշադ այն փառաւոր պաշարումը, որուն ենթարկուեցաւ Լուէնի այդ պատուական քաղաքը 1552ին, և տակաց կարոլոս Ե.ի անգին բանակին դէմ։ Երբ «հռոմէական-գերմանական սուրը» կայսրութեան այդ հզօր բանակը, առաջին անգամ ըլլալով յաղթուեցաւ և պարտաւորուեցաւ պաշարումը թողուլ, իր նահանջը ա՛յնքան ահռչակաւոր եղաւ որ ժամանակ չունեցաւ իր բոլոր իրեղէնները հետը տանելու, և ժամանակին քրոնիկները կը պատմեն թէ նոյն իսկ պարտաւորուեցաւ տեղւոյն վրայ թողուլ իր պատերազմական գանձը, որ խոշոր մնուկի մը մէջ փակուած՝ թաղուեցաւ ցարդ անծանօթ մնացած տեղ մը։ Անցեալ Բ. Մէցի հին միջնաբերդը փլցնելու աշխատութեանց ատեն, գործաւորները երեւան հանեցին ահագին երկաթապատ սնտուկ մը, խիստ կնճռոտ բանալիներու հանգոյցով մը փակուած, և մէկ երեսին վրայ կայսեր կնիքը՝ կայսերական զինանշանին հետ։ Կարոլոս Ե.ի նշանաւոր գանձն էր այս։ Մնուկը հազար քիլոյի չափ կը կշռէր, ահագին քանակութեամբ ոսկեղրամէ զատ կը պարունակէր ժամացոյցներու հիանալի հաւաքածոյ մը, որոնց սիրահար էր մեծանուն կայսրը։ Ամէնուն արժէքը գնահատուած է երեք միլիոն ֆր.ի չափ, անոնց պատմական արժէքն ալ զատ։ Կարոլոս Ե.ի յայտարարեր է որ աէր կ'ելլայ այսպէս այդ գանձին զոր իր նախորդը թաղած էր ֆրանսական փառաւոր յաղթութեան օրուան մը մէջ։

ՁՈՒՐԻ ԽՆԴԻՐԸ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ.—Բարիզ քաղաքը, որ 2 միլիոն 714,068 բնակիչ ունի 1901ի մարդահամարին համեմատ, 996,500 խորանարդ ջուր ունի իր տրամադրութեան տակ, որուն 292,000ը աղբիւրի ջուր, 60,000ը գետի թորեալ ջուր, և 664 հազար 500ը Ուրք, Սէն և Մառն գետերէն, ինչպէս նաեւ արդեսեան ջրհորներէն, ինչպէս նաեւ հին ջրաղիներէ։ Այսպէս, օրական մէկ մի բնակիչի կ'ինայ 130 լիտր աղբիւրի ջուր և 237 լիտր գետի ջուր, ընդ. ամէնը 367 լիտր ջուր։ Բարիզի մէջ ջուրերու բաշխումին համար տասն ջրաբաշխական գործարան կայ, չորս գործարան պահեստի, և ութ գործարան վերամարած մեքենաներու. ընդ. ամէնը քառասնկու գործարան, որոնց հաւաքական ոյժը 7,200 ձիու ոյժ է։ Շահագործութեան և պահպանութեան ծախքերը 1900ին 6 միլիոն 700 ֆր.էին, այսինքն 2,8 սանթիմ մէն մի խորանարդ մէտրի համար։ Եթէ գլխամասի վճարման (ամորդիսման) տոկան ալ աւելցնենք (4% տոկոսով), ամբողջ ծախքերը կ'ելլան 18 միլիոն 70,000 ֆր. կամ գրեթէ 8 սանթիմ մէն մի խորանարդ մէտր բաշխուած ջուրին համար։

ՍԵՒԵՐՈՒՆ ԽՆԴԻՐԸ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՄԷՋ.—Ինչպէս յայտնի է, Բուլվէզ նախագահ սեւամորթները զանազան պետական պաշտօններու մէջ գործածելուն կողմն է, հակառակ սպիտակամորթներուն բողոքին։ Մինչեւ իսկ Սպիտակ Տան մէջ քանիցս կոչունքի հրաւիրեց երեւելի սեւամորթներ։ Անցեալներն ալ Ջորլզդրնի նաւահանգստին հարկահաւաք անուանեց սեւամորթ տոքթոր Ուիլիըմ Քրըմը։ Զարլզդրնի դաղաքապետ Մր. Էտկար Սմիթ բողոքեց Դաշնակցային Դատարանին՝ այս անուանումին դէմ, յայտարարելով թէ նախագահը իր իրաւասութեան սահմանէն դուրս ելած է յանձնելով այդ պաշտօնը տոքթոր Քրըմի, ինչ որ հակառակ է ամերիկեան կանոնագրութեան 2 Գլխուն 2 Յօդուածին։

ՄԵՏԱՂԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ. —Նիւ Եորքէ եկած լուրեր կը ծանուցանեն թէ մետաղի ճարտարարուեստը նոր տագնապէ մը պիտի անցնի, որովհետեւ գործաւորի պակութիւն կայ։ Առ այժմ պակասողներուն թիւը 5—6,000 է, բայց եթէ Ընկերութիւնները չատ թոյլ վճարելով մարդ չգտնեն, մինչեւ 525,000 գործաւորի պակասութիւն պիտի տեսնուի։ Գործարանատէրները խնդիրը հակացուցած են Բուլվէզէ նախագահին։ Ամերիկացի աշխատաւորները երթալով խստապահանջ կ'ելլան, իրենք իրենց հաշուոյն գործ ընել կ'ուզեն, և կը փափաքին միլիոնատէր մեռնիլ։ Կը տեսնուի թէ միլիոնատէրներն ալ իրենց վտանգը ունին։

ՁԱՄԻՉԸ.—Անգլիական սէնտիքան յուսական չամիչին մենաշնորհին համար տարեկան 80,000 ոսկերլին պիտի տայ հելլէն կառավարութեան։ Զուտ չահերուն մէկ քառորդը պիտի բաժնուի չամիչ արտադրող երկրագործներուն մէջ, մէկ քառորդն ալ չամիչի անգլիացի վաճառողներուն մէջ, որպէս զի առուտուրին ոյժ տան։ 65,000 ոսկերլին ալ պիտի յատկացուի ռէքլամի համար աշխարհի բոլոր երկիրներուն մէջ։ Պիտի աշխատի տեսակը ազնուացնել, և գինները իջեցնել, մինչեւ որ չամիչի սպառումը տարին 180,000 թոնոյի բարձրանայ, առանց հաշիւի առնելու ա՛յն երկիրները, ուր դեռ անծանօթ է չամիչի գործածութիւնը, ինչպէս՝ Աւստրիա, Մաճառիստան, Սպանիա, Զինասան։ Բայց կ'երեւի թէ սէնտիքային գեղեցիկ ծրագիրը ջուրը պիտի իյնայ, որովհետեւ հելլէն վարչապետ Մ. Տէլեանիս Երեսփ. Ժողովին մէջ յայտարարեց թէ կառավարութիւնը չի կրնար ընդունիլ չամիչի օրինագիծը, որովհետեւ Աթէնքի անգլ. դեսպանը յայտարարեր է որ, եթէ այդ օրինագիծը քուէարկուի, անգլ. կառավարութիւնը չեղեալ պիտի համարի 1890ի անգլեւհելլէն առեւտրական պայմանագրութիւնը։

ՔԱՐՆԷԿԻ.—Մարդ կը ձանձրանայ գրի առնելով հռչակաւոր միլիոնատէրին բարեգործութիւնները։ 1 միլիոն 550,000 տոլար ելս տուեր է Բիրմինգհամի Քարնէկի Հաստատութեան, զոր ինք օժտած է ամէն կերպով. այսպէս մինչեւ հիմա նոյն կրթական Հաստատութեան համար տուած կ'ելլայ 7 միլիոն 852,000 տոլար, բաց ի 2 միլիոն տոլարէն Հաստատութեան մատենադարանին համար։ Մր. Քարնէկի խոստացեր է մինչեւ 5 միլիոն տոլար ևս տալ արհեստական հաստատութեան մը համար, և պղպատի այդ միլիոնատէրին խոստումը պղպատէն աւելի զօրաւոր է։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 4.—Դահլիճը հիւսիս. Ափրիկէի վրայ եղած հարցանդումներուն վիճաբանութիւնը աւարտեց և օրակարգ մը քուէարկեց կառավարութեան վստահութեամբ։

—Մ. Տընի Գոչէն Հռոմ մեկնեցաւ, որպէսզի տեսակցի Պապին հետ միաբանութիւններու կացութեան վրայ։

—Շանկէյէն կը հեռագրեն թէ Միացեալ Նահանգները ընդունած են չինական հաստատումին վճարումը Հայրենի տարեթ թուականներով կատարել։

ԱԹԷՆՔ.—Արտաքին գործոց նախարարը պաշտօնապէս տեղեկացաւ թէ գերման գահաժառանգը ապրիլ 10ին հոն պիտի հասնի.

ՀՌՈՄ.—6000 գործաւորներ Սբէզիայի մէջ ա՛գործ մնացած են։

ԹԵԼԿՐԱՖ.—Թագաւորը ընդունեց արտաքին գործոց նախարար Մ. Լուցցանիչի հրաժարականը։ Վարչապետ է որ պիտի ստանձնէ առժամեայ կերպով անոր պաշտօնը։ Կրոնքներու նախարար Մ. Լազառէվիչ որ արմատական է նոյնպէս իր հրաժարականը տուաւ, կազմական օրէնքին մասին կարծիքի անհամաձայնութեան պատճառաւ։

Ս. ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԳ.—Զարին հարեղբայր Վլատիմիր Ալեքսանդրովիչ մեծ դուքսը երէկ Վիէննա մեկնեցաւ։

ՎԻԵՆՆԱ.—«Քորէսբոնտանս Բոլիթիքի» խօսքին նայելով, Վլատիմիր Ալեքսանդրովիչ մեծ դուքսին այս համբորդութեան նպատակը չէ Վիեննայի մէջ մնալ։ Թէև առայն հոս պիտի հասնի բայց անմիջապէս դէպի Ռիվիերա պիտի մեկնի։

ՔՈՊԵՆՀԱԳ.—Քրիսթիան Թագաւորը խնդրեց Վիլհէլմ կայսրն երկարձգել իր ներկայութիւնը։ Կայսրը որ այս իրիկուն պիտի մեկնէր մեկնումը յետաձգեց վաղն իրիկուան։

ՀՌՈՄ.—Էտուարտ Թագաւորին այցելութիւնը այսօր պաշտօնապէս յայտարարուեցաւ։ Անգլիոյ վեհապետը Նաբոլի պիտի հասնի ապրիլ 25ին և հեռանալ օրը պիտի մեկնի Հռոմ։

ԲԱՐԻԶ.—Կ'ըսուի թէ Անգլիոյ Թագաւորը մայիսին Բարիզի մէջ պիտի տեսակցի հանրապետութեան նախագահին հետ։

—Զրոյցի մը համաձայն Իտալիոյ Թագաւորն ալ, ամառը Անգլիա գացած ատեն, Բարիզի մէջ պիտի տեսակցի հանրապետութեան նախագահին հետ։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

4 Ապրիլ 1903

Ֆրանս.	3% (3% Français)	98 50
Ռէնտ	(Tab. Turcs)	368 —
Գնանօլիա.	(R. Turque D.)	29 05
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	126 —
Գանգ. Օթթ.	(Banque Ott.)	595 —
Ֆրանսվալ	(Transvaal)	144 —

ԹԷՎԱՖԻՀԱԹ

Էյրի Տէրէ գայմագամը իքէն Ուրլա գազասը գայմագամլըղընա Թային պուրրուլան իշղէթլու Սալիհ Սալիմ էֆ.ի Թէրֆիէն ռիւթպէի Սանիյէ սընֆը Միւթէմայիզի։

Ռէժի իտարէի ուսումիյէսի հուզուգ միւշավիրլիյի մուավինի իշղէթլու Շաքիր էֆ.ի Թէրֆիէն ռիւթպէի Սանիյէ սընֆը ասնիսի Թէվֆիհի պուրրուլմուշ տըր։

Գօզան սանհաղը մուհասէպէճիլիքինէ Տօմա գազասը մալ միւտիրի Ահմէտ Խալիտ էֆ. Թային պուրրուլմուշ վէ մուսարիէյին Թէֆիքի մահալընա ինպա գէլընմըշ տըր։

ՆԸՇԱՆ

Վէզաիֆի մէմուրիյէթլէրինի հիւսնի իլմա էյլէմէքտէ օլմայընընա մէպնի Ալիյէ նէզարէթը ճէլիլէսի մէքթուպը սաթուֆէթլու Շէվքէթ պէյ էֆ. հազրէթլէրինէ պիրինճի վէ մուհասէպէճիի սանա. Հասան էֆ. հազրէթլէրինէ իքինճի ռիւթպէլէրէն Օսմանի, վէ մուհասէպէ գէլէմի պայ քէսթիպի իշղէթլու Թալէաթ պէյէ իւչինճի ռիւթպէտէն Մէճիտի։

Արպիսօն գազասընա Թային Սինասօն գազասասը միւթէպէրնընան վէ Թիճարան Խարլամպօ Բաթրիքիսի էֆ.ի տէօրտինճի ռիւթպէտէն Օսմանի նէշանը զիշանլարը իհսան պուրրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԴԻՒԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Բարիզէ կը հեռագրեն թէ, Բարիզի օսմ. դեսպանատան գործակատար Նապի պէյ ուրբաթ օր երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ արտաքին գործոց նախարար Մ. Տէլքասէի հետ։

ԳԵՐՄԱՆ ԻՇԽԱՆՆԵՐԸ.—Գերման գահաժառանգ իշխանը և իր եղբայրը, Տարասնէլի մէջ ողջունելու համար, շաբաթ իրիկուն կայս. «Իշղէտարին» զբօսանաւը ճամբայ ելաւ, իր մէջ ունենալով մասնաւոր պատուիրակութիւն մը, որուն անդամներն են. Վեսմ. Թուրխան փաշա, Վեսմ. Կալիպ պէյ, զօր. Ահմէտ Ալի փաշա, Ճէվատ փաշա, գնդապետ Նէճիպ և Մէհմէտ Ալի պէյերը։

Դեսպանական հիւրամեծար Վեսմ. Կալիպ պէյ է որ մասնաւորաբար պաշտօն առած է Վեհ. Սուլթանին անունով բարի գալուստ մաղթել Ն. Բարձրապատուութեանց։

Թուրխան փաշա և զօր. Ահմէտ Ալի փաշա հիւրամեծարի պաշտօն պիտի կատարեն։

Նոյն իրիկունը դէպի Տարասնէլ մեկնեցան նաեւ «Լորէլայ» պահականաւով՝ գերման գործակատար Մ. Վանկենհայմ և դեսպանական կցորդները։

Այս առաւ. իշխանները կը հասնին Պոլիս և ուղղակի Տոլմապաղչէի պալատը կ'երթան, ուր պիտի ընդունուին կայս. իշխանէ մը, տարաղապետ Խպարիմ պէյէն և ուրիշ պալատականներէ։

Գերման դեսպանատան բոլոր պաշտօնատարներն ալ Տոլմապաղչէի Կայս. Պալատը պիտի ըլլան։

Կայսերազուն իշխանները յետոյ Եըլդրզի Կայս. Պալատը պիտի երթան Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու։

Գերման դեսպանը հիւանդ ըլլալով, խորհրդական Մ. Վանկենհայմ գործակատար անուանուեցաւ և իրեր

այն ներկայ պիտի ըլլայ բոլոր արարողութիւններուն և ընդունելութեանց որոնք տեղի պիտի ունենան իշխաններուն Պոլիս գանուած ատեն։

ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԱՍՊԱՍՏԱՆՆԵՐԸ, որոնք զանազան տեղեր հաստատուած էին ձիու ցեղին զարգացման համար, լաւ որդիւնքեր տուած ըլլալով, կայս. Իրատէ մը հրամայեց բազմապատկել ատոնց թիւը, յարմար տեղեր գտնելով։

ԹՈՐՓԻԼԱՆԱՒԵՐԸ.—Վեհ. Սուլթանին հրամանով, բարձրատիճան ծովային սպաներէ յանձնաժողով մը պիտի կազմուի, որ պաշտօն պիտի ունենայ քննել օսմ. թորփիլանաւերը և նորոգութեանց մասին իր տեղեկագիրը մատուցանել կայս. Պալատ։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՄԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐ.—Պոլսոյ Վերաքննիչ Ատեանին ընդհ. դատախազութիւնը ձերբակալման հրամանագիր մը հրատարակեց Թազի նախկին միւթէսարիֆ և իբր խռովարար քաղաքային իրաւունքներէ զրկուած և բանտարկուելէ վերջ վտարուած Հիքմէթի որդին Իսմայիլ Հագգրի ալ դէմ, որ Մանչէսթր փոխելով կարգ մը վնասակար հրատարակութիւններ ըրած է և ձեռնտու կը գտնուի խռովարարներուն։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.—Ըստ «Նէօյէ Ֆրայէ Բրէսէի», ռուս կարևոր թերթերը խօսելով Մանասթրի ռուս հիւպատոսին տեղեկագրին վրայ (զոր մենք ալ հրատարակեցինք շաբաթ օր) կ'ըսեն թէ, Ռուսիա միշտ փափաքող է խաղաղութեան պահպանման, մասնաւանդ Կալքանի մէջ, միւնոյն ատեն ազդարարելով խռովարարական խումբերուն թէ, եթէ երբեք յամառին իրենց ուազակային ընթացքին մէջ, օսմ. կայս. կառավարութիւնը խիստ միջոցներ ձեռք պիտի առնէ զիրենք պատժելու համար։

ՕՏԱՐ ՄԱՄՈՒԼԸ.—Վիեննայի «Նէօյէ Ֆրայէ Բրէսէ» թերթը, խօսելով Բուլգարիի նահանգներուն մէջ գործադրուող վարչական բարենորոգումներուն վրայ, կ'ըսէ թէ ատոնց գործադրութիւնը եռանդով առաջ կը տարուի և թէ լաւագոյն արդիւնքներ ձեռք պիտի բերուին քիչ ատենէն։

—Ռուս, անգլիական և իտալական մամուլներն ալ մեծ գովեստով կը խօսին այն բարենորոգումներուն մասին որոնք կը գործադրուին Բուլգարիի մէջ և կը խրատեն Պուլկարիան որպէս զի հետեւելով Ռուսիոյ խաղաղասիրական գրդռումներուն, խիստ միջոցներ տնօրինէ խռովարարներու նկատմամբ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.—Պոլսոյ հելլէն նոր դեսպան Մ. Կրիբարիս Բշ. օր ընդունուեցաւ Յունաստանի թագաւորէն։ Թագաւորը երկարօրէն խօսեցաւ Թուրքիոյ և Յունաստանի միջև երկար ատենէ ի վեր գոյութիւն ունեցող և վերջերս աւելի ամրապնդուած բարեկամական յարաբերութեանց վրայ և այս առթիւ կարգ մը հրահանգներ տուաւ դեսպանին։

—Աթէնքի օսմ. դեսպան Բիքթաթ պէյի պաշտօն յանձնուեցաւ Վհհ. Սուլթանին գահունակութիւնը յայտնել Յունաստանի թագաւորին, այն փայլուն ընդունելութեան համար որ եղաւ օսմ. պատուիրակութեան։

—Թուրքերէնէն առեւտրական դաշնագրին մէկ օրինակը ինչպէս գրեցինք, կայս. Պալատ մատուցուեցաւ և միւսն ալ Յունաստան պիտի ղրկուի։ Պոլսոյ հելլէն նոր դեսպան Մ. Կրիբարիս երբ Պոլիս գայ պայմանագրութիւնը վերջնականապէս պիտի ստորագրուի։

—Աթէնքէն հասած վերջին լուրերու նայելով Մ. Կրիբարիս Զատկի տօներէն ետք պիտի գայ Պոլիս։

ՀԻՒՍԱՐ գանդերուն համար պատրաստուած հմազգեստին մէկ նմոյշը կայս. Պալատ մատուցուած ըլլալով, Վեհ. Սուլթանը իր բարձր գոհունակութիւնը յայտնեց։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.—Ինչպէս Ա. էջի առեւտրական յօդուածին վերջը կը տեսնուի, Առեւտ. Սենեակը դիմած էր Առեւտրական նախարարութեան որպէսզի միջոցներ ձեռք առնուին Պոլսոյ մէջ առակաւ չատցող կեղծ ժանկուութիւններու մասին։ «Իքտամ» կ'իմանայ թէ միւեալ նախարարութիւնը տեղեկագիր մը ղրկած է նոյն Սենեակին, ծանուցանող թէ կեղծ ինարինուիլը բարձրագոյն կոմաց համաձայն ըլլալով պէտք եղածը կրնայ որոշել։ Առեւտր. Սենեակն ալ իր Եշ. օրուան նիստին մէջ խնդիր ընելով Տնտեսական այս էական հարցը, զայն լաւ մը ուսումնասիրելու և տեղեկագիր մը պատրաստելու համար, Սենեակին անդամներէն յանձնաժողով մը կազմեց։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպանին խաղաղենան վրայ գրած ընդարձակ բանաստեղծութիւնը ապուեցաւ Պելճիական Խաղաղասիրական Ընկերութեան կողմէ, և կը բաժնուի բոլոր վարժարաններուն, մատենադարաններուն և գրական ակումբներուն։ Այս գործը որ նշանաւոր երկմը է, պիտի ներկայացուի նաև, կ'ըսէ պելճիական թերթ մը, Նօպէլեան մրցանակին (բանաստեղծական գործերու մրցանակ տուող ընկերութիւն մը) որ ապահովաբար իր հաւանութիւնը պիտի տայ անոր մասին։

ԳԱՀԻՐԷԻ ռուս ընդհ. հիւպատոս Մ. Մաքսիմով շաբաթ օր Պոլիս եկաւ։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ Սակարանին Վարչական Խորհուրդին նախագահ ընտրուեցաւ Մ. Զիսի։

ՔԱՐԱՆԹինն.—Ռումանիա 5 օրուան քարանթինա դրաւ Եգիպտոսի և Ալեքսանդրիոյ ժամանումներուն դէմ, որոնց հա՛ար գոց են Բէօսֆէնճէի և Մանճալիայի նաւահանգիստները։ Կարգ մը ապրանքներու մուտքն ալ արգիլուած է, ինչպէս պտուղ, կանաչեղէն, և այլն։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.—Գէրլինի «Վոսիչէ Զայթունկ» թերթը, Աթէնքէն տեղեկանալով կը գրէ թէ, Յունաստան խիստ հրամաններ տուած է Լարիսայի և Թրիքալայի իշխանութեանց, հսկել սահմանագլուխին վրայ և զինու զօրութեամբ արգիլել պուլկար ուազակներու և արդիլուած իրեղէններու անցքը։

—Աթէնքի թերթերը կ'ըսեն թէ, Թեսալիոյ իշխանութիւնները 27 պուլկար խռովարարներ ձերբակալած են, որոնք օսմ. սահմանագլուխը անցնիլ կը պատրաստուէին։

—Սահմանագլուխին վրայ ուարառութիւններ կատարող հրոսախումբերը օսմ. զօրքերէն ցիրուցան եղած են։

—Զինուորական նոր կազմակերպութիւններուն հետեւանքով անպաշտօն մնացող ոստիկան-զինուորներու սպաները, Անատոլուի մէջ պաշտօնի պիտի կոչուին։

—Սելանիկի կուսակալը քանի մը հետեւորդներով պատյտ մը կը կատարէ նահանգին ներսերը։

—Ռուսոպոյի քաղաքապետութիւնը տեղեկագիր մը մատոյց ձեռնհաս պաշտօնարանին, որով կ'առաջարկէ տեղին նաւահանգիստը երկաթուղիով միացնել Արեւ. երկաթուղիներու Մուրթալի կայարանին։ Գիծը 30 քիլոմէթր ըլլալով, 2,400,000 ֆր.ի մօտ ծախք մը պիտի ըլլայ անոր հաստատման համար։

—Աթէնքէն հետեւեալը կը հեռագրեն երէկուան թուով.— «Վոլոյէն «Նէօն Ասֆիր»ի կը հեռագրեն թէ, Բաբա Սթէֆանի հրամանին տակ գտնուող քանի մը խռովարարներ ձերբակալուած են այն պահուն երբ սահմանագլուխը անցնիլ կը փորձէին Թօվիցիի առջեւէն։ Խիստ հսկողութիւն մը ի գործ կը դրուի մասնաւորաբար ընտրուած զինուորականներու կողմէ»։

—Սելանիկի կուսակալութեան ղրկուած պաշտօնական զեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ, զինուորական ծախքերը կանոնաւորաբար պիտի հոգացուին Օսմ. Պանքային մասնաճիւղներէն։

—Սելանիկի ելմտական քննիչին հրամայուեցաւ ծրագիր մը պատրաստել Բուլգէլիի նահանգներուն ելմտական գործառնութեանց մասին։

ՊԷՕՐՈՒԹի ամերիկան բժշկ. վարժարանին շրջանաւարտները ֆրանսականներուն պէս պիտի քննուէին կայս. կառավարութեան կողմէ։ Նոյն վարժարանին քննութիւնները առաջիկայ եր, Յունիսին տեղի ունենալուն, դեսպանատունը խնդրեց քննիչ մասնախումբ կազմել։

ԿԱԼՈՒԱՆՆԵՐՈՒ ԱՐԺԵՔԸ.— Զեռնհաս պաշտօնարանին որոշումով, կալուածի ու հողի հաշուէ պարտք ունեցողները երբ արժէքի բարեփոխման համար աղերսագիր տան, այդ աղերսագիրներու մասին, ըստ օրինի, հարկ եղած գործողութիւնը պիտի կատարուի և անոնց պարտքը բարեփոխուած արժէքին վրայէն պիտի գանձուի։ Արժէքի բարեփոխման պայմանաժամն ալ, դիւրութիւն մը ըլլալու համար, վեց ամիսէն մէկ տարուան պիտի բարձրացուի։ Եթէ այդ պայմանաժամին մէջ արժէքի փոփոխութեան համար դիմում չըլլայ, նախպէս տրուած բարձրագոյն որոշման համաձայն, հարկ եղածը պիտի գործադրուի։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ Ֆերտինանտ իշխանը ապրիլի ցկիզբը արտասահման պիտի ուղեւորի։

—Զրոյց կը շրջի թէ նախկին պատերազմական նախարար զոր. Բարրիքով բանակին ընդհ. քննիչ պիտի անուանուի։ Այս առթիւ պատերազմական նախարարութիւնը յաւելուածական վարկ մը պիտի պահանջէ։

—Կը վստահացնեն թէ, Սոպրանիէն իր նստաշրջանը չպիտի փակէ մինչեւ որ չքննէարկէ մաքսային տակացոյցը և գուցէ՝ զինուորական նոր վարկն ալ։

—Սոֆիայէն արտաքսուած դատարկաշրջիկները շրջակայ գիւղերը ցրուած ըլլալով, ոստիկանութիւնը հրաման ստացած է ատոնց վրայ հսկել միշտ։ Արեւ. Ռումէլիի մէջ ալ նոյնօրինակ միջոցներ ձեռք առնուած են։

Վեհ. ՍՈՒԼԹԱՆԸ բարեհաճեցաւ ներում շնորհել 24 տարիէ ի վեր Իզմիրի բանտը գտնուող Կէօրիւճէյի Կրիկոր Ֆոթի և 6 տարիէ ի վեր Պօտրումի բանտը գտնուող Տէպրէցի Եորկի Երասիմօ անձերուն։

ԳՈՆԵԱՑԻ նահանգին Ա. ճարտարագէտ անուանուեցաւ նոյն նահանգին ճարտարագէտներէն Թագւորեան էֆ.։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ ձիաքարշ թրամուէյի նոր գիծ մը հաստատելու արտօնութիւն խնդրուած է։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԵՆԵԱԿԻՆ հրաժարած և մեռած անդամներուն տեղ ընտրուեցան՝ Խլուսի Զատէ Օսման Նուրի, Մանի Զատէ Հաճի Հիւսէին Սապրի, Զարմայր Ճշմարտախօսեան, Լէօնիտաս Զորիֆի, Արիսթոտէմ Քոզմէթօ, Լէօնար Վիթալիս և Թէոտոր Կիւրճի էֆ.ները։ Ասոնցմէ զատ Առեւտր. Սենեակին միւս անդամներն են։ Պետրոս էֆ. Ազարեան (Ա. Նախագահ), Մուսթաֆա Շիւքրի էֆ. (Բ. Նախագահ), Սինեքերիմ էֆ. Մանուկեան (Ա. խորհրդական), Հաճի Մէհմէտ Շէֆիք պէյ (Բ. խորհրդ.), Նէմլի Զատէ Թահսին փաշա և Ապուտ Զատէ Մէհմէտ, Պէն ձիպարէ Սայիտ, Պատրիկ Կիւլպէնկեան, Էր-Ալի Զատէ Հաճի Հասան Շէրիֆ, Տիգրան Մանուկեան, Ժան Սթաւրօ, Աթանաշ Եորկիտաի, Բիքէրնօ, Իսաք Ֆէրմանէզ, Սթէֆանօ տ'Անտրիա, Սիլվէն Միլ էֆ.ները. և Անատոլուի երկաթուղիներու Բ. տնօրէն Մ. Հիւլնէն։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Անցած շաբաթ, Պոյսոյ և շրջակայքերուն մէջ, ընդ. ամէնը մեռան 268 հոգի, որոնց 149ը իսլամ, 97 քրիստոնեայ և 22 հրեայ էին։

ՊԱԼԲԱՆ ապահովագրական ընկերութեան Թուրքիոյ ընդհանուր գործակալութեան գրասենեակները, զոր կը վարէ նոյն ընկերութեան գործակալ Արշակ էֆ. Ոնճեան, մարտ 1/14էն սկսեալ, փոխադրուած են Կալաթա, Վօյվոտա փողոց, Թահթապրունեան Խանին առաջին յարկը, Օսմ. Կայս. դրամատան դէմ։ 20—13

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՈՒՏ ԵՐՈՒՄԻ ԽՆԴԻՐԸ

Յէր խմբագիր.

Զեր շաբաթ օրուան թիւին մէջ լուր մը կարդացի, որուն համաձայն որպէս թէ ես Առեւտր. Բ. դատարանին առջեւ ապա երդում ըրած եմ և թէ Կիւլենեան էֆ.ի աղերսագիրին վրայ դատավարութիւն տեղի պիտի ունենայ եղեր այդ առթիւ։ Սակայն, միանգամ ընդ միշտ կը յայտարարեմ թէ, ես երբեք սուտ երդում ըրած չեմ և չե՛մ ալ ընդունիր այդ տեսակ ամբաստանութիւն մը։ Հետեւաբար ես ալ դատավարութեան դիմած եմ իբր զրպարտիչ ամբաստանելով Կիւլենեան էֆ.ն։ Դատարանը մեր երկու կողմն ալ մտիկ ընելով պիտի որոշէ թէ ո՞վ է յանցաւորը և ո՞վ է անմեղը։

ԳՐԻԳՈՐ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ

22 Մարտ 1903

ԱՆԵՐԸ ԵՒ ՓԵՍԱՆ.—Սարբեար բնակող պոլսեցի Եուսուֆ Տէմէ ժամանակէ մը ի վեր գժտած էր իր փեսային, Թէվֆիք էֆ.ի հետ։ Վերջերս քէնը առելութեան փոխուած էր և փեսան վրէժ լուծել կ'ուզէր իր աներոջմէն։ Առջի երեկուն Թէվֆիք երբ Ճերմերէն կը դառնար համքանի հանդիպեցաւ Եուսուֆ Տէմէի ու առթը լաւ սեպելով դաշոյնը քաշեց և անոր վրայ խոյացաւ։ Սակայն ձերը հակառակ իր տարիքին յաղթեցաւ փեսան զգեանել և անոր դաշոյնը ձեռքէն առնելով զայն շատ մը կողերէն վիրաւորելէ ետք փախաւ։ Վիրաւորը ծանր է և ոճրագործը կը փնտռուի։

ԶԱՐՄԱՆԱԼԻՔ.— Հալբերոզլու, Պատէվլիք բնակող Միհրան էֆ. Ճիզմէճեանի այծը երկու ուլ բերաւ, որոնցմէ մէկը արու էր մէկը որձէէր։

ՍՆԱՆԿ հռչակաւեցաւ Մահմուտ բէյ, Սուլթան օտալարը խանը հաստատուած յանձնակատար Աւետիս Կարապետեանը։ Դատարանին անգամ Բիզա պէյ ժիւժ գօմիսէր և փոստաբան Սաատէթտին Ֆէրիտ Միհրանթիւրէքտեան էֆ.ները արժանայ սէնթիք կարգուեցան։

ԿԵՂԾ ՈՍԿԻՆԵՐ.—Պոլբ Բազար, Մաքսուտիյէ խանի մէջ հրեայ դրամատէր Մարքօ, Սամսել և ընկերութեան տեսակ մը 20նց կեղծ ոսկի ծախելը լուր առնուելով, անոնց մասին օրէնքին արամադրութիւնը ի գործ պիտի դրուի։

ՀՐԴԵՀԻ ՍԿԶԲՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ.— Առջի գիշեր Գալաթիւղ, Ճաֆէր աղա փողոց պարսկապատակ ոսկերիչ Միհրան Ասէմեան էֆ.ի պարտէզ տունն հրդեհ ծագեցաւ բայց չուտով մարեցաւ։ Շնորհիւ դրացիներու օգնութեան, որոնց մէջ աշքի կը զարնէր երկաթամբոն Կիւլպէնկեան էֆ.ի գրագիրներէն Երուանդ էֆ.ն։ Տունը ապահովագրուած էր և հրդեհը դիտմամբ ձգուած։

—Թէֆթէպաշի Թալապետական պարտէզին մէջ լուսանկարիչ Մկրտիչի սենեակէն առջի օր հրդեհ ծագեցաւ բայց չուտով մարեցաւ։

—Նոյնպէս հրդեհ ծագեցաւ Ագերայ, Սոֆիլար փողոց Զիհնի էֆ.ի տունէն, բայց միայն մէկ սենեակ մը այրեցաւ։

ԸՆԿՂՄԱՏ.— Սելանիկէն կը հեռագրեն թէ կղմինար բեռցած օսմ. նաւ մը, անցած Եշ. օր Քէսէնտէրէի բացերը ընկղմած է և նաւապետն ու նաւազները կրցած են ազատիլ։

ՈՂՋ ՈՂՋ ԱՑՐԱՍ.—Առջի օր գրած էինք թէ հրդեհ մը ծագելով Զէմպէրլի Թաշ, ամբողջ տուն մը հրոյ ճարակ եղած և Բ. Դրան քարտուղարներէն Հրքիզի պէյ ալ ծանր այրուածներ ստացած էր։ Տարբերաղդ վիրաւորը առջի օր մեռաւ կեդր. բանտին հիւանդանոցին մէջ ուր փոխադրուած էր։ Հրքիզի պէյ որ 22 տարու հարիւ կար որդին էր Մաքսային Խորհուրդին անդամ Իզզէթ պէյի։

Հրքիզի պէյ, նոյն օրը ապահովութեան սնտուկին նախկին հաշուակալ Սարէթտին էֆ.ի հետ հիւր կ'երթայ այդ տունը, Նիզամէտտին պէյի. հան կը ճաշեն, կը խօսակցին և յետոյ իրարու «գիշեր բարի» կ'ըսեն երթալ պառկելու համար իրենց յատկացուած սենեակներուն մէջ։

Հրդեհը նոյնիսկ ծագում կ'առնէ Հրքիզի պէյի պառկած սենեակէն, ուր կրակարան մը կար. ցատկած կայծէ մը կրակ կ'առնէ վարագոյրը, բայց որովհետեւ Հրքիզի պէյ շատ խորունկ կը քնանար բան մը չի լսերմինչև որ տաքութիւն մը կը զգայ իր մարմինին վրայ. ինքզինքը ազատելու համար խեղճ մարդը կը նետուի տան բռնկած մէկ ուրիշ մասին մէջ ուր ծանր վէրքեր կը ստանայ և բոցերու մէջ հազիւ կրնայ ազատուիլ ոստիկանի մը կողմէ։

ԿՈՒԻ.—Տիրպէքիրի մէջ Ճապաղլուրցի Յովհաննէս Մինասեան, Գողաս և Սարգիս անձերը կռուելով վիրաւորած են Կարապետ և Գողաս անուն երկու եղբայրներ։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.— Խարբերդի վաճառականներէն Հաճի Եօմէր էֆ. զատէ Մէհմէտ էֆ., Օսման անուն անձի մը 40.000 ղշ.նոց փոխադրի թուղթեր և 27 օսմ. ոսկի կուտայ Բէթերքա գաւառակին Բէքիրարզ գիւղը, վճառական Պօղոս ազայի յանձնելու համար։ Օսման ճամբայ կ'ելլէ և երբ Սարսորի վանքին մօտ կը հասնի իր դէմը կ'ելլեն Մէհմէտ Սայիտ և Յակոբ անուն անձերը, որոնք զայն ծեծելով և անոր քովինները առնելով կը փախչին թէև, բայց քանի մը օրէն կը ձերբակալուին։

ԳՈՒՄԳԱԲՈՒ բնակող, և Մեծաշուկայ Վարագը փողոց դերձակ Վասիլի քով աշկերտութիւն ընող Սիրոս, ոստիկանութեան դիմելով յայտնած է թէ, 3—4 օր առաջ վարպետին մէկ բռնի արարքէն ֆրանկախտէ վարակուած է։ Ոստիկանութիւնը փնտռած է Վասիլը բայց չէ գտած։

ԳՈՂ.—Մաքրիգիւղի կայարանին բեռնակիրներէն Նիքօլի, նախընթաց օր իր քնած տան տիկնոջ բացակայութենէն օգտուելով 5 ոսկի, 3 անգլ. 2 քրիմից կառնէ և կծիկը կը դնէ։ Նիքօլի չունչը չիտակ բերա կ'առնէ, ուր բաւական դեգերելէ ետք Ջիւէնքի փողոցին մէջ գտիքը ձեռք կուտայ ոստիկաններուն, որոնք կասկածած էին այս մարդուկէն։

Առաջնորդ Մ. Մարտիրոսեան
Տես Դ. երեսը

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ անցեալ ուրբաթ օր իր սովորական նիստը գումարեց և զրաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով։

1. Սամաթիոյ բնակիչներէն հիւսն Մելքոն Կարապետեան և անոր կողակիցը Ելմանէ Միքայէլեան իրենց սեփական մէկ տունը կատած ըլլալով Նաալը Գարուի Ս. Յովհաննէս եկեղեցիին. տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդը ըստ յանձնարարութեան պատասխանելով կը-տակագիրերը մատուցած էր Տնտեսական Խորհուրդին։ Խորհուրդը քննելով ներկայացեալ կտակագիրերը հաստատեց անոնց օրինաւորութիւնը և որոշեց ներկայացնել Ս. Պատրիարք Հօր վաւերացուելու համար։

2. Պատրիարքարանի Նշանադրութեանց համար պէտք տեսնուած Խաչերու պատրաստութեան որշեալ նուազուրդը տեղի ունեցաւ և այդ գործը յանձնուեցաւ ոսկերիչ Օննիկ աղա Գալֆեանի։

3. Խորհուրդը նկատելով որ ազգ. զանազան հաստատութիւններու պատկանող գումարները և արժէքաւոր առարկաները կամ արժէթուղթերը կարգ մը մասնաւոր անձնաւորութեանց քով թողուելուն հետեւանքով անոնցմէ շատերը կորստեան մատնելու պատասխանութենէն զերծ չեն մնար, պէտք զգաց յանձնաժողովի մը կազմութեան որ պաշտօն ունենայ այլ կարգի դրամներու կամ արժէքաւոր առարկաներու վիճակը քննել և անոնց ապահովութեանը համար կարեւոր միջոցներ առաջարկել, հետեւաբար խորհուրդը որոշեց իր այս առաջադրութիւնը յայտագրել Բազ. Ժողովին։

4. Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը արտօնութիւն խնդրած էր եկեղեցւոյ սեփական վեց կտոր կալուածները վաճառելով արդիւնքը յատկացնել տակասաւոր պարտքերու վճարման Խորհուրդը ուշադրութեան առնելով այս առաջարկութիւնը և լսելով միանգամայն Թաղ. Խորհրդոյ դիւանի բացատրութիւնները այս մասին, ընդունելի չդտաւ եղած առաջարկութիւնը իսկ տակասաւոր պարտքերու վճարումին պարագային նկատողութեան առնելը վերապահեց նոյն եկեղեցւոյ նոխորդ և նախկին Թաղ. Խորհրդոյ պաշտօնավարութեան հաշուոց մատուցման։

5. Սամաթիոյ երեք թաղերու աղքատախնամի հրաժարեալ տնօրէն խորհուրդը մատուցած էր իր միամեայ մատակարարութեան հաշուետուությը սկսեալ 1901 դեկտեմբերէ մինչեւ նոյեմբեր 1902 տարիին վերջը, բացատրական տեղեկագրով մը։ Խորհուրդը նկատելով որ ներկայացեալ հաշուետուությին ճշդութիւնը հաստատուած էր միայն Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդին կողմէ, մինչդեռ ըստ օրինի պէտք էր որ Ալիթը Մէրմէրի և Նաալը Գարուի Թաղ. Խորհուրդներն ալ հաստատած ըլլային հաշուետուությը իրենց կարգին, հետեւաբար որոշուեցաւ վերադարձնել հաշուետուությը այդ թերին լրացնելու համար։

6. Սամաթիոյ աղքատախնամի արդի Տնօրէն Խորհուրդը Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդին միջոցաւ արտօնութիւն խնդրած էր Տնտես. Խորհուրդէն աղքատախնամին պատկանող և ծանօթ անձնաւորութեան մը քով պահ դրուած գումարէն մաս մը գանձելու և իր մատակարարութեան անհրաժեշտ պէտքերուն գործածելու համար։ Խորհուրդը այս առաջարկութիւնը նկատողութեան առնելով, ընդունելի դտաւ զայն և որոշեց ի գործ դնել կարեւորը։

7. Պալաթի Թաղ. Խորհրդոյ խնդրանքին վրայ, օրուեցաւ եկեղեցիներու գոյքերու և անօթներու կատացուցակի ծրագիրէն և անոր յարակից կալուածներու վիճակացոյց պատկերէն մէյ մէկ օրինակ ղրկել նոյն Խորհրդին, որպէս զի անոնց հետեւողութեամբ պահանջեալ ցուցակները որ առաջ կազմելով ղրկէ Տնտես. Խորհրդոյ։

Խորհուրդը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ կարգ մը խնդիրներով։

ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐԷՆ գրուած նամակէ մը կը տեղեկանանք մահը՝ Պօղոս էֆ. Ճինճիհանեանի, որ, բաւական տարիէ ի վեր կը չարչարուէր անողոք հիւանդութիւնով մը, որուն զոհը կ'ելլայ վերջապէս, անցած չորեքշաբթի, 19 Մարտ։

Յարգելի Ճինճիհանեանը, մեր կրթական աշխատաւորներու այն կարո՛ղ դասակարգէն էր, որոնք մատի վրայ կը համրուին, հոգ չէ թէ պէտք եղածին պէս չգնահատուեցաւ ան, բոլոր իր նմաններուն պէս։ Իր սուր, ազդո՛ւ գրիչը, գրեթէ միշտ «Մանզումէ»ի մէջ չարժած է Ճինճիհանեան, անոր երկարամեայ գոյութեանը հետ։

Ճինճիհանեանին մահը՝ մեծ կորուստ մըն է, ո՛չ միայն Ատաբազարցիներուն, այլ և ամէնուն համար։

ՍԲՈՒՍԱՂԷՄի Պատր. Փոխանորդ Տ. Գէորգ եպիսկ. Երէցեան, Զատկի հինգշաբթի օրը պատարաստուած է մեկնիլ Երուսաղէմ՝ Մէստիրիի չոգենաւով՝ Ազգ. Վարչութեան կողմէ իրեն յանձնուած պաշտօնը կատարելու համար։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄի միաբաններէն Վանեցի Տ. Յակոբ վրդ. Սանասարեան, որ Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին վարդապետական օծակիցներէն է, և որ երկու անգամ Երեմիա եպիսկ.ի հետ ընկերացած է անոր՝ Ռուսիա կատարած ուղեւորութեան ատեն, վերջերս հիւանդացեր է և անկողնոյ կը ծառայէ։

ԲԱԲԵՐԴԷՆ կը գրեն մեզի.—Նախորդ նամակով մը արդէն ծանուցած էի Առաջն. տեղապահ հօր, գիւղերու մասին տուած թագրիրը. այս անգամ տեղւոյն գիւնեպանները տեսնելով որ իրենց գործած երեսնի չարհամակութիւններուն՝ եթէ ոչ վերջակէտ՝ գո՛նէ միջակէտ մը դրուած է առաջնորդին քարոզներովը, խմբովին դիմելով տեղւոյն Հանրային Պատուոյ վարչութեան պաշտօնեային՝ անոր միջոցաւ սոյն կարգադրութեան դէմ կը բողոքեն կառավարութեան, սակայն մեր լուսամիտ Գայմագամ՝ վեհ. Ալի Նէվզէտ պէյը՝ Հանրային Պատուոյ վարչութեան պաշտօնեային՝ ի պաշտպանութեան գիւնեպաններուն ըրած սոյն անիմաստ փաստաբանութիւնը ապօրէն գտնելով՝ աննկատ թողուց և եղած կարգադրութիւնը հաղորդեց վեհ. կուսակալին։

«Այսպէս՝ այսօր ուրախ ենք արձանագրելու որ շնորհիւ մեր Օգոստափառ Վեհապետին և ազնիւրդ հոգածութեամբ մեր ուսեալ Գայմ. պէյին ու ոստիկան զինուորներու հարիւրապետ Հայասար և Գոմսէր պէյերուն՝ սահմանափակուեցան երեսնի ծայրայեղ գինովութիւնները և անոնց հետեւանքը եղող բազմատեսակ բարոյական և ֆիզիքական քայքայումները։ Ի՛նչ լաւ եղած պիտի ըլլար սակայն՝ եթէ Առաջն. Տեղապահ հայրը իր ծրագրած օրէն՝ այսինքն Բարեկենդանէն առաջ՝ առանց կարեւորութիւն ընծայելու զանազան գլուխներէ արձագանգուած զարմանազան կարծիքներուն՝ ջրած ըլլար այս դիմումը, որով գիւնեպաններուն դարակները լեցուած առ նուազն 100 հատ լիրան ժողովուրդին գրպանը պիտի մնար։

«Շատ լաւ պիտի ըլլայ միանգամայն եթէ միանգամ ընդ միշտ այսպիսի արգելք մըն ալ դրուի խաղամոլութեան որ առաջինին չափ ճարակ գտած է ամէն դասակարգի մէջ և օրուն է՛ն արէց և ջոջ աղաներէն սկսեալ՝ է՛ն յետին աղքատ երիտասարդներն իսկ ժամանակ և դրամ կը վատնեն»։

ՌՈՏՈՍԹՈՑԻ առաջն. փոխանորդ Տ. Մամբրէ քհնյ. Քիրազեան որ Ս. Խաչ թաղի այրացաւեր վարժարանին վերաշինութեան հրամանը ստանալու համար մայրաքաղաքս եկած է Ս. Պատրիարք Հօր հետ տեսակցութիւն մը ունեցած էր, վերադարձաւ Ռոտոսթօ։

ՄԱՆՈՒԿ ՅԻՍՈՒՍԻ ՆՈՒԷՐ.—Ընթերցողները կը յիշեն թէ քանի մը օր առաջ, փոքրիկ բարեսիրտ մը, իր հանգանակած համեստ մէկ գումարը ղրկած էր իբր Մանուկ Յիսուսի նուէր, հարստնիթէ ազատած ըլլալուն համար։ Նոյն բարեսիրտ պզտիկին օրինակին հետեւելով երկու ուրիշ հասակակիցներ, Գրիգոր և Արշալոյս Սահակ Աբիսողոմեան, իրե՛նք ալ հարստնիթէ վարակուած և ազատած, ղրկած են մեզի 10 ղրշ. զոր պիտի յանձնենք Ս. Պատրիարքին։

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ տիկին Վերժին Պ. Կիւլպէնկեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս։

Գումար նախորդ ցուցակով 27,977, Միւսիւ Կովրիէլ Պէթուն ի Պաղատա 432, Գումար 28,409 ղրշ.։

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՓՕՐՍԱՍԸ

Եսկ. Ուս. տիւն ագշ. գաբ.	31—23½
» » էն եիւքսէք	32—02
» » էն աշաղը	31— ½
Ի. տէլի չըմէն. ագշմ. գրնա.	120—62½
» » էն եիւքսէք	122—12½
» » էն աշաղը	120—62½

ԱԳՕՋԼԷՐԻՆ ՖԻԾԱՔԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղշ.ոց	ղշ. բր.
Պէյաղ մէճիտիէ ֆարգը	108—05
Մէթալիք	102—
Ինկիլիզ ալթունը	110—
Ֆրանսզը ալթունը	87—18
Բել	90—
Գրէմից ալթունը	51—03
Գարպոն գայմէսի	8—61

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

ԿԻՒՍԹԱՎ ԷՄԱՌ 27

Վայրենիներուն Նահապետը

Վ. Է. Պ.

ՀԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ

15

Մեկնումը

—Անկեղծօրէն պիտի խոստովանիմ ձեզի։ Ինչպէս արդէն գիտէք, ես ու բարեկամս բաղդախնդրութեան եկած ենք, չենք գիտեր թէ հիմա ո՞ւր պիտի երթանք, բայց և այնպէս մեր ամէն քայլերուն մէջ միշտ նկատողութեան պիտի առնենք բաղդը, նայինք ո՛ր կողմէն կուգայ։

—Ես ալ ձեր կարծիքէն եմ, պատասխանեց տօն Թատէօ ժպտելով. մտիկ ըրէք ինծի, Վալտիվիոյ նահանգին մէջ մեծ ատացուածքներ ունիմ ուր պիտի երթամ քիչ ատենէն։ Ինչ բան կ'արգիլէ ձեզ փոխանակ ուրիշ կողմէ երթալու այն կողմէն չուելէ։

—Ոչինչ բացարձակապէս։

—Ես հիմա պէտք ունիմ ապահով մարդու մը որուն կարեւոր պաշտօն մը պիտի յանձնեմ Առօքանիի մէջ, այս երկրին գլխաւոր ժողովրդապետին քով։ Եթէ Վալտիվիա հասնիք, պիտի տեսնուիք Առօքանին ամբողջ կարել անցնիլ։ Կ'ուզէ՞ք որ այս պաշտօնը ձեզի յանձնեմ։

—Ինչո՛ւ չէ, բաւական Վալանթէն, ես երբէք վայրենի տեսած չեմ, նայինք ինչպէս պէտք է վարուիլ անոնց հետ։

—Շատ աղէկ, ուրեմն, վաղը կրնաք մեկնիլ, չէ՞։

—Վաղը, բայց ինչո՞ւ այնքան ուշ. նոյն իսկ քանի մը ժամէն, որովհետեւ արեւը ուր է նէ կը ծագի։

—Շիտակ է. ձեր մեկնումի պատուն սեղանապետը իմ կողմէս պէտք եղած տեղեկութիւնները պիտի տայ ձեզի գրաւոր։

—Քառամա՛ռ, ըսաւ Վալանթէն ժպտելով, տեսա դեսպանի փոխուած եմ։

—Մի՛ կատակարանէք, բարեկամ, ըսաւ լրջութեամբ տօն Թատէօ, ձեզի վստահած պաշտօնս փափուկ է, մինչեւ անգամ վտանգալից, տեսէք որ չեմ ծածկեր ձեզմէ։ Եթէ ձեր կրելիք թուղթերը ձեռք անցուին, հաւատացէք որ մեծ վտանգ կ'ուենենաք, կ'ուզէ՞ք միշտ իմ գաղտարարս մնալ։

—Անշուշտ, վտանգ եղած տեղը, հառոյգ ալ կայ, և ինչ է անունը անոր որուն պիտի տանիմ այս պաշտօնագիրները։

—Երկու տեսակ են անոնք, վերջինները միմակ ձեզ կը պատկանին։ Ձեր ճամբորդութեան ատեն պիտի տեղեկանաք անոնց, ու պիտի տեսնաք որ ձեր պաշտօնին յաջողութիւնը բաւական կարեւոր պարագայ մը պիտի ըլլայ։

—Աղէ՛կ, միւսները։

—Միւսները ուրիշներու ձեռքով պիտի ղրկուին։ Քանի մը օրէն արդէն ես ալ պիտի մեկնիմ, Վալտիվիոյ մէկ վանքին մէջ դնելու համար այն մանկամարդուհին զոր ազատեցիք ա՛յնքան վեհանձնութեամբ։ Ուրեմն Վալտիվիոյին մէջ է որ ձեր պատասխանը պիտի ստանամ։

—Բայց ներեցէք, երբէք չեմ գիտեր թէ ո՞ւր կը գտնուի Վալտիվիա, յարեց Վալանթէն։

—Ամ մասին մի մտածէք, ամէն մարդ կրնայ ճամբան ցուցնել ձեզի, պատասխանեց Տօն Կռէկօրիօ։

—Շնորհակալ եմ։

—Բայց եթէ, երբ մեկզմէկ տեսնանք հոն, չուզէք մնալ մեզի հետ ու փոխէք ձեր կարծիքը, այն ատեն ինչ ընենք։ Անոր համար հիմա վերջնականապէս հաղորդեցէք ինձ ձեր որոշումը, եղբօր պէս ենք ալ քանի որ...

—Ոչ այո և ոչ ալ ոչ կրնամ ըսել, պարոն։ Ինծի յարմար չի թուիր յանախ մեկզմէկ տեսնելու յարաբերութիւնը։

Ուրիշ ինչ ինչ խօսքերէ ետք, երեք մարդիկը բաժնուեցան իրարմէ։

Երբ արեւը ծագեցաւ, Լուի և Վալանթէն, Տօն Թատէօին իրենց բռնութեամբ նուիրած ձիերուն վրայ հեծած ագարակէն դուրս եկան, առաջնորդութեամբ Զեղար չունին։

Վալանթէն սեղանապետէն ստացած էր իր պաշտօնագիրները։

Այն վայրկեանին երբ ագարակը կը թողուին, Լուի բնազդօրէն դարձուց իր գլուխը, վերջին ակնարկով մը բարեւելու ձեւով այն տեղերուն զորս յաւէտ կը լքէր և որոնք այնքան նուիրական եղած էին իրեն։

Պատուհան մը մեղմիւ բացուեցաւ, և մանկամարդուհին իր սիրուն դէմքը ցուցուց, որ արցունքի մէջ ողողուած էր։

Երկու մարդիկը յարգանօք խոնարհեցան իրենց ձիերուն վիզին վրայ, պատուհանը գոցուեցաւ և Լուի խորունկ հառաչ մը արձակեց։

—Մնաք բարով առ յաւէտ, մըրմռաց անիկա, հեծկլտալով։

—Թերեւս... ըսաւ Վալանթէն։

Երկու մարդիկը զարկին իրենց ձիերուն և իսկոյն անհետացան ճամբուն ոլորտներուն մէջ։

Անկէ ետք չորս օր վերջ, Տօն Թատէօ և Տօնկռէկօրիօ ալ կը մեկնէին Վալտիվիա, ուր կ'առաջնորդէին Տօնա Ռոզարիօն։

Բայց այն թշնամին, ուրկէ կը կարծէին խուսափած ըլլալ վերջնականապէս կանչ ունին մէջ, չէր մեռած։

Մութ Մրաերուն դաչոյնը զորավարին գնդակներէն աւելի գործ չէր կրցած տեսնալ։

Երկու թշնամիները քիչ ատենէն դէմ առ դէմ պիտի գտնուէին։

Պիւթամէնթէ զորավարը հակառակ իր ստացած վէրքին, իրեն եղած դարմաններուն ու իր բնակչի կազմին ուժովութեանը չնորհիւ, կրցած էր իր առողջութիւնը վերստանալ։

Տօն Բանքօ և Լիմնտա, անկէ ետք կապուած իրարու հետ, ամէնէն զորաւոր կապով, հաւատար ատելութիւնով մը կը պատրաստուէին իրենց վրէժը վերջապէս լուծելու Տօն Թատէօին։

Տօն Թատէօ ալ Լէօն միշտ վտանգի առակ կը գտնուէր, իր բարեկամները զնտաններու մէջ նեռոած էին և իր ինչքերը բոլոր գրաւուած։

Ցեսոյ երբ զորավարը ալ անանկ կարծեց որ այլեւս վտանգէ բան մը չունի, ո՛չ իրմէ և ո՛չ իր կուսակիցներէն, Ամերիկայէն մեկնեցաւ այցելելու պարարուակով հանրապետութեան նահանգները և իր տարիներէն հետ վերջապէս ձեռք առաւ Վալտիվիոյի համբան։

16.

Հանդիպումը

Որովհետեւ հիմա, այս պատմութեան գլխաւոր դէպքերը Առօքանիոյ մէջ պիտի պարզուին, կարեւոր կը համարինք քանի մը տեղեկութիւններ տալ այս ժողովուրդին վրայ որ, Սպանիացիներուն՝ Ամերիկայի մէջ պատահած բոլոր ազգերուն մէջ միակն է անոնց դիմադրող և իրենց ազատութիւնը ու գրեթէ բոլոր իրենց սահմանը պահող մինչեւ ներկայ թուականը։

(Շարունակելի)

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ 1853 ՍԵՊՏ. 26ԻՆ, ԵՒ ՈՒՂՂԱԿԻ ԿԱՌՈՒՐԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1901 1,150,030,616 ՖՐԱՆԿ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, արկած, ցկեանս թոշակ, և այլն։

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1901 387,440,000 ՖՐԱՆԿ

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ժողովրդական ապահովագրութիւն կեանքի վրայ, առանց բժշկական քննութեան

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ ազգ ու որբերու համար օժիտ մը, չաբաթական փոքր վճարումներով. — (Միւնոյն պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

ԱՐԿԱԾԻ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն ՇՈՒԹԵՆԱՒԻ, ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՒ, ԹԻՒՆԷԼԻ, ԹՐԱՄՎԱՅԻ եւն. արկածներու դէմ, աշխարհիս ամէն կողմը և ամբողջ կեանքի տեւողութեան ժամանակ, օրինակի համար չաբաթական փոքր վճարումով մը, այսինքն ՄԷԿ ՖՐԱՆԿԻՈՎ, և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (որ կ'ընէ 52 ֆրանք) Հայապէսով ամբողջ կեանքին մէջ ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր. մահուան պարագային, 15,000 ֆր. արկածէն յառաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է՝ ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱ ի Պոլիս.= ՔՈՒԷՏԻ ԼԻՕՆԷ, ԳԵՐՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՆ

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑԻՉ՝ ՄԻՀՐԱՆ ՍԻՆԵՄ-ԳԱԼՖԱԵԱՆ

Ղալաթիա Օսմ. Պանֆայիոն դէմը, Ինայէթ խան, թիւ 7, 8, 9 եւ Պոլիս Քեսգլեան խան թիւ 21 - 22

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

Բերա, Սուլթէրազի Փողոց, թիւ 4 (Թոգաթլեան արճառանի դիմացի փողոցին մէջ)։

Կը դարմանէ ամէն տեսակ ակռայի և լինտի հիւանդութիւնները, փտած ակռաներու ամենասաստիկ ցաւերը վայրկենապէս կասեցնելով չատ քիչ ատենուան մէջ հաստատուն կերպով կը լեցնէ առողջ ակռաներու նման մինչեւ վերջը գործածուելու պայմանաւ։

ԲՈԼՈՐՎԻՆ ՆՈՐ ՄԵԹՈՏՈՎ ոսկիի, բլաթինի և քաուչուքի վրայ նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ՝ յար և նման բնականին։

ԸՍՏ ԱՄԵՆԱՎԵՐՋԻՆ ԴՐՈՒԹԵԱՆ՝ փտած և կոտրած ակռաներու արմատները առանց հանելու կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ կը զետեղէ անոնց վրայ առանց քիմքի ակռաներ և ոսկիէ «քուռոններ»։ Շատ փտած ակռաները և լինտերու մէջ անյայտացած արմատները կը հանուին ԱՌԱՆՑ ՑԱՒԻ։—

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր առաւօտէ մինչեւ իրիկուն, կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

ՏԷՐ և ՏՈՒԲԷՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԷՆ

ԿԵՆԱՑ, ՀՐԴԵՀԻ, ԾՈՎՈՒ

ԿԱՅՍ. ՔԱԳ. ՍՈՒԱՆԶՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵՑԱԼ Ի ՎԻԵՆՆԱ 1860ԻՆ

Գրասենեակ Հանօթաւլ խան, թիւ 52, 53, 54, 55, 56

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑԻՉ՝ Գ. ՖԵՐԱՏԵԱՆ

Ֆէնիքս Օթրիշէն Ընկերութեան կենաց ապահովագրութեան օրինակ մը. —

35 տարեկան մէկը որ կ'ուզէ ապահովագրուիլ Ֆէնիքս Օթրիշէն ընկերութեան 20000 ֆր.ի և քսանհինգ տարուան համար, տարեկան 925.80 ֆրք. պիտի վճարէ. ու պայմանաժամուն պիտի ստանայ 31266 ֆրք. հնչուն դրամ ամբողջովին։ Իսկ եթէ մեռնի զոր օրինակ, 10 տարիէն իր ժառանգորդները անմիջապէս պիտի ստանան 21314.62 ֆր.։

Այս ամէն գումարներ ԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ չեն, այլ ԻՐԱԿԱՆ, և Ֆէնիքս Օթրիշէն ընկերութիւնն այս գումարներուն վճարումն կ'երաշխաւորէ իւր բոլորով։

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԷՐՃԱՅԻ

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՑԱՃԱԽՈՐԴԱՑ

ԳԻՒՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՇԱՐԷՂԷՆՆԵՐ ՈՒՆԵՆԱԼ

ԳԻՄԵՑԷՔ

Պոլիս Ոսկերչաց Շուկայ Մեծ-Փողոց, թիւ 13

ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատունը ունի եւրոպական ճաշակով պատրաստուած գոհարեղէններ, ամէնքն ալ առաջնակարգ ըլլալու պայմանով։

ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատան գիները անմրցելի են։

ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատունը ունի արծաթեղէն ապրանքներ։

ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատունը ունի ժամացոյցներ և արծաթեայ գաւազաններ։

ՊԱՑՄՍՆՆԵՐ

Հարիւրին 20 կանխիկ, մնացեալին համար չաբաթական հարիւրին 5 վճարում

ԿԱՆԽԻԿ ԳՆՈՂԻՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՐԻՒՐԻՆ 5 ԶԵՂՉ

Գործածուած գոհարեղէնները եթէ վնասուած չեն % 10 զեղչով եւ կ'առնուին։

Իսկ ապառիկ գնողներէն % 15 զեղչով եւ կ'առնուին։

ԻՔԻՆՃԻ ՖԸՐԳԱ ՎԷ ԻՔԻՆՃԻ ՕՐՏՈՒԻՀԻՒՄԱՑՈՒՆ ՄԻԻԹԵԱՀՀԻՏԻ

ՖԷՍ ՎԷ ՋՈՒԳԱ ԹՐԻՃԱՌԸ՝ ՍԱՒՏ ՊԷՆ ՃԻՊԱՌԻ

Օթուզ եէտի սէնէտէն պէրու սարմագտա օլուղրմ ֆէսլէրին նէֆասէթի սայէսինէ նայլ օլուղրմ հիսար թէվէճճիհէ իսթիրարէն պիր սէնէտէն պէրու էհալիի քիրամա տիկէր պիր խրտմէթէ եանի ղոեէթ սաղլամ վէ նէֆիս չուգա, չանագ գումայ թիճարէթինէ պաչլամըշ վէ պունեա սէնէ պիր ալէմ թիճարէթ. ամէ իսթիսիկմ թէճրիպէ վէ հիչ պիր վագթ էլտեն պրագմաղրղմ իսթիգամէթ սայէսինէ ազ մեւտանէթ զարֆընտա չուխանբլըղը պիր հալը միւքէմմէլիյէթէ իյսալ իթմէկէ մուվաֆֆագ օլտում. սրրի պու խուսուս իլտն Մէրքանտա Կիւմիւշ օղլու խանընտա թէէսիս իլէտիկիմ մաղազալարտա մէմալիքը Օսմանիյէնին հէր թարաֆընտա եարար էյի ֆասսէ, գազմեր, գաֆօր, չարագ, գօրօսէվ վէ չուխալար պուլունտրմագտա վէ ըէգապէթ գապալ իթմէկ սէրէճէսէ միւքէտիլ վէ մագթու ֆիթիլարա թօքտան ֆիրուսխա իյլէմէքտիր։

Պիլխասսա Ֆրանսատան ճէլպ էյլէտիկիմ սոն մոտա գօսթիմիլիք, բալթօլըգ, բանթօլսնըգ, լասթիֆթին, չուպրա վէ պրինճի Լուի չուխա վէ սաքէրի էպիսէլէրէ մախսուս թրիզօլարը բէրաբէնտէ օլարագ ղայէթ ուճուզ վէ երնէ մագթու ֆիթիլա սամմագտարմ. միրռասաթ իսթէնէք զէվտիթ քիրատրն հիլ ալտանմայաճաղընը, հէր հալտէ մէնիմսուն գալտաճաղընը սուրէթէ գարթիրտէ թէէմին էյլէրիմ։

ՈՒԷՍԹԸՐՆ

TORONTO WESTERN LONDON 1851

ԲԱՐԵԱՄԷՆԹՅՆԵՐ ԳԱՐԱԲԸ ՄԱԽՍՈՒԻՍԸՑԵԼԱՏՅՈՐՈՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏՍ

1851ՏԷ ԹԷԷՍԻՍ ՕՂՈՒՆՄԸՐԸ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՅԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԿԱՍԸ

Թագմին գլուխան զիյանդարքն մէճմուի — ընկ. լիրա 6,000,000
Մէվճուտ ագէվ էն հասրլաթը էնէկվիյէ — » » 1,250,000
Ռէզմիլէն թէէմիյէ օլունմուշ սէրմայէ — » » 410,000

Թուրքիա չիւպէսինին միւտիրի ումումիսի. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱՆԱՏՈՒՐ Իսթանպօլ, Պանճէ Գալաթա, Անանխատի խան, Ն՝ 20, 21, 22։

Թաշրալարտա իշկիլիզար վէ միւթէպէր ռաճէնթէլէր արանբրմագտա սրր ԻԹԹԱՐ.— Շէհրիմիզին էն մասրուֆ Ֆրանսզա վէ Ամէրիկա գումանիալարն սէրմայէսի հասրլանթրնա նիսպէթէն 100 % օլտուղը հալտէ Ռուսթրրնաքի 125 % սրր։ Իլթէ պուն հագիգաթ Ռուսթրրն ռագիպլէրինէ թէֆէվվիգ էթմիյէնէ էն պէօյիւք թէէմնաթ սրր։

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ

ԱԿԵՐՄԱՅԷ, ԻՀԼԻԼԱԹ, ԹԷՄԻՆԱԹ ՖՐ. 7500000

1899ական մէրի իւլ իսրա էօմիւր սիկուրթասը պէտէլի ֆրդ. 19,534,276
» » եանկը » » » 460,267,203
» » » » » » 1,488,965

Էօմիւր Էնդէրէ վէ չօճուգլար իչիւն միւթէտիլ չէրհիթ իլէ սիկուրթա ագա իտէր

Եանկը Դէրէ հէր նէվի պիտա վէ էյնա իւզէրինէ սիկուրթա ագա իտէր։

Նոթէյամ Խաղաղարեան Դէրէ մալ, եվրադզ նանգարիյ վէ վարօր սիկուրթալարը գապալ իտէր։

Հիսսէտարանա՝ 1896ական 18½ %, 1897ական 18 %, 1898ական 18 %, 1899ական 16 % Թէմէթթիւ Թէվզի իթմիշ սրր։

Շերքէթին Պանքէրլէրը (Տէրբասատէթ Գրէտի Լիոնէ, Լօնտրատա Անկլօ Աւսթրիական Պանգ, Սօֆեատա Պանգ Նասիոնալ Պուլկար։

Թաշրալար իչիւն միւտատիա վէ միւթէտէր քէֆիլէթի ռէֆէնթիլեր արանբրլրյոր Գալաթա, Թահթապրուն խան, Պանք Օթթօման գարշուսընտա

Թուրքիա իչիւն ուսուսի ռաճէնթէ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵՆ

ՄԻՆԿԷՐ

ՀԱԶԹԱՑԹԻՉ ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ԳԱԼԱՏԱՆ

THE SINGER MANIFACTURING Co.

THE SINGER MANF. CO. TRADE MARK

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ չինուած բլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատեալ են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքներ, դերձակներ ու կօշկարարներ լոկ Սինկէրի մեքենայ ակսած են գործածել։ Սինկէր ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատոյ վկայական ն չքաղեալ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մանաւանդ՝ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուներուն մէջ։

ԲԵՐԱ՝ 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէ դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին։ 2. Մեծ փողոց, Կալաթա Սէրայի դիմաց։

ԿԱԼԱԹԱ՝ 1. Սինկէր խան, Թիւնէլին ետեւ։ 2. Թրամվէյի կայարանին դիմաց։

ՊՈԼԻՍ՝ 1. Սուլթան Համամ թիւ 2. 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։

ՍԿԻԻՏԱՐ՝ Զարէզ պօյր թիւ 120։

ԴԱՍԵՐԸ ԵՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆՔ ԶՐԻ

Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի, Բերա, Մեծ փողոց թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս աղայ Տիւզ Օղլուի տունը։

Կեդրոնէն զգուշանալու համար վերի նին նշանագրութիւն ընելու է։

ՏՕՔԹ. ՄԱԼԽԱՍԵԱՆ

ԲԱՐԻԶԷՆ ՎԿԱՑՈՒԱԾ

Վիրաբոյժ, մանկաբարձ, մասնագէտ կանանց հիւանդութեանց.

Կը դարմանէ ներքին և արտաքին հիւանդութիւնները, կը կատարէ վիրաբուժական գործողութիւնները վերջին կատարելագործեալ դրութիւններով։

Բոլիվի, Նասսի հիւանդանոցներու մէջ երկար տարիներ օգնական բժշկի (է քսթէրն) պաշտօնը վարած ըլլալով, գործնական և փորձառական երկար ուսումնասիրութիւններ ընելէ վերջ՝ այս անգամ կ. Պոլիս եկած և հաստատուած է Բերա, Թարլաբաշի 136 թիւր։

Ծան. Հիւանդներ կ'ընդունի ամէն որ կէս օրէն վերջը իր բնակարանը, ժամ. 1—3 (Ը. Ե.)։ Երեքշաբթի օրերը միայն ժամուն կը դարմանէ ձրիաբար կարօտ հիւանդները։

ԱՆՈՆՔ ՈՐ Կ'ՈՒԶԵՆ

1. Վ. Ց. Ցակոբեան ԱՆԴ. - ՀԱՑ ԲԱՌԳԻՐՔԸ, գին 60 դ. անգեղ և փոստի համար 5 դ.։

2. Դպրոցի Գիրքը, Նախ. տարի պատկ. 3 դ., Ա. տարի պատկ. 4 դ.։

Պարտին դիմել միայն հրատարակչին և հեղինակին կեդր. Գրատունը, Զ. էֆ. Թորոսեանի, Պոլիս, Զատմաջիլար թիւ 64։

Ուրիշներու դիմողները կը ստանան բարձր ենթերով կամ տարբեր եղբերը և կամ քնա վի ստանա՝ ի շնաս իրենց՝ չանախնդիրներու ձեռք խաղալիք ըլլալով, ինչ որ քանիցս ստուգուած է։

Իսկ առաջիկայ տարի 15էն վերջ, Անգղ-Հայ Բառգիրքը պիտի ծախուի 85 Դահեկան անգեղ։

ԴՊՐՈՑԻ ԳԻՐՔԸ

Տարբ. Բ. տարի, չահեկան, բազմազան նիւթերով և ընդարձակ ծրագրով մը պատրաստուած Զ. էֆ. Թորոսեանի՝

Մամուլի յանձնուած է

Գրատունը ձիգիւ կը կատարէ գրոց վերաբերեալ ո՛ւ է յանձնարարութիւն։ Ամէն վճարում դիւ ղէնիկի է։ 20—14

ՀԱՑ ՍՆՏՈՒԿԱՅԻ ՀԱՐՍՆԻՔԻ

ՄԱՔՍՈՒՏ ԳԼԼԸՃԱՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Էսկի-Զապթիյէ

ԱՊԱՌԻԿ ՄԻ՝ ՈՒԶԷՔ ԶՊԻՏԻ ՏԱՄ

ԱՊԱՌԻԿ ԶՊԻՏԻ ՏԱՄ

Ծամբորդներու համար 5 % զեղչ
Ամուրիներու » 10 % »
Ազգիներու » 50 % »

ԶՈՐՍ ԱՆԴԱՄ ԿԱՐԳՈՒՈՂՆԵՐՈՒ ԶՐԻ